

FÜGGETLEN ÚJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZ. SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP

Egész évre ——— 8 korona
Félévre ——— 4 „
Negyedévre ——— 2 „
Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:

SZILASSY ZOLTÁN

a Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetségének ügyv.-titkára.

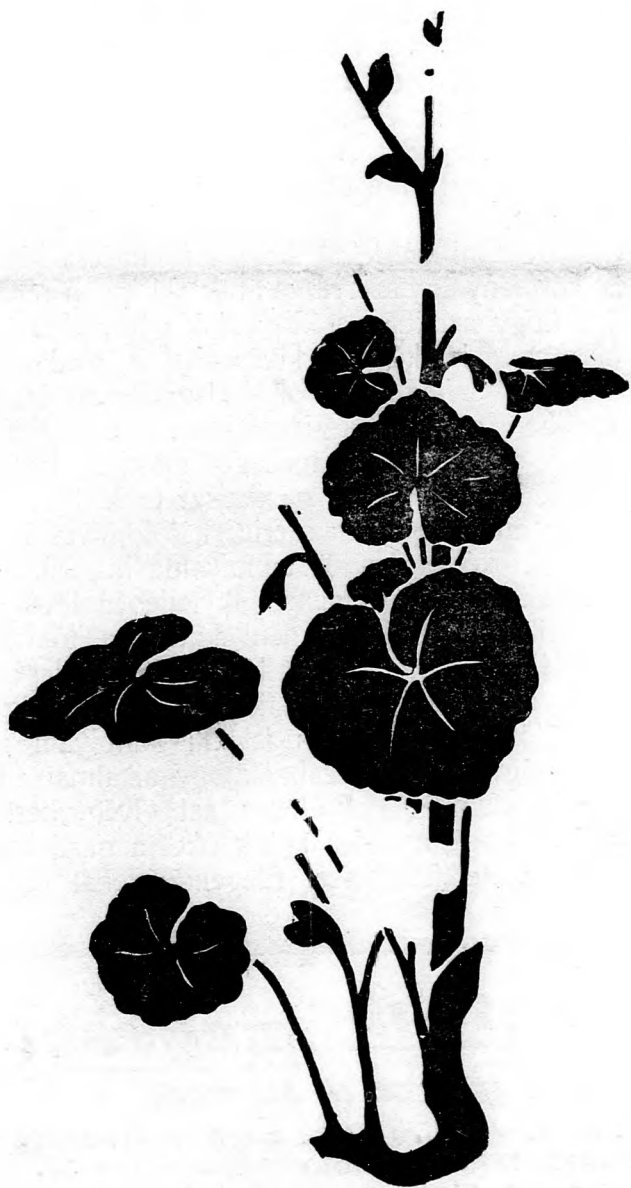
Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

IX. ker., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek).

Feltámadás ünnepén . . .

♦ ♦ ♦

Zugó harangok érces öble,
Feltámadást hirdetve zeng . . .
S úgy tetszik, mintha földre szállna
Hangjával, minden égi szent:
Örömsugár rezg a szivekben,
Öszlik, bomlik sötét borúja,
S repesve zendül szájrol-szájra:
„Alleluja, alleluja!”

Bár vérbe fojtsák, él az eszme,
A szabad szó és gondolat . . .
Új magesirát hajt a bitófán,
A vérpadon s kereszt alatt!
. . . Jog és igazság égre törve,
Bár százszor essék, fölkel újra!
Ah, hogyné zengne ezrek ajkán:
„Alleluja, alleluja!”

Jer, nemzetem! te, kit az élet
Kitében annyit megrabolt! . . .
Im nézzed Ő is a keresztben
A sir poráig meghajolt! . . .
S ma győzedelmét zengé vissza
Mult századok örök tanúja:
A vén idő . . . zengjük hát véle:
„Alleluja, alleluja!”

Illyés Bálint.

Föltámadunk!

(H. A.) „Harmadnapon halottaiból föltámadá” ... Mondja az Irás. A világ Megváltója keresztalált halt az emberiség eredeti bűneért, melyben az született. Megalapította a szeretet vallását, híveinek száma megsokasodott, úgyannyira, hogy Judeában, a római birodalomban üldözöbe vették Krisztus híveit. A tömeg megkorbácsolta, vállain vitte a keresztet, az általa alapított vallás jelképét Golgotha hegyére. A tömeg fölzúgott:

— Feszítsd meg őt! Feszítsd meg őt! — „és megfeszítették...”

De sziklasírjából harmadnapon dicsőségesen föltámadott a világ Megváltója.

Nem halt meg tehát az Eszme, él, erősödik folyton ezredévről-ezredévre, csudálatos fényének sugárkévéjét szerteszórta a világ minden részébe.

Husvétkor a Megváltó föltámadásának emlékeztére ülünk ünnepet. A szeretet ünnepe ez, melynek fénye, ragyogása nem a külső pompában, hivalkodásokban, de a szivek bensejében leli csiráját.

Fölhangzik a diadalmi ének:

Resurrexit! Föltámadott!

A szeretet tanaival elárasztotta a világot. Milliók és milliárdnyi népek szívébe véste be a hitet, reményt, szeretetet, e hármast köntösét az igazi diadalmak.

Majdnem kétezer esztendő a husvét története, de ma sem avult el. Népek, nemzetek, hatalmas alkotások dőltek romba, halomba, semmiségbe, de a krisztusi eszmék ma is élnek, élnek mindörökké! Amen! Úgy legyen!

A világ történetjének minden lapja, minden betűje, sora a tanubizonyosság arra, hogy a krisztusi tanok elévülhetetlenek, megmásíthatatlanok és legyőzhetetlenek.

Mi, magyar nép, itt Európa népcsaládjai közé ékelődve, imhol egy ezeréve nem pusztultunk el, török-tatár s minden idegen népek öldöklő fegyvere, nyila a magyar nép szívéhez közel nem férközhetett, mert Jézus vallásának hármast köntöse övezi. Az utóbbi esztendők sanyarú küzdései közben is a hit, szeretet és remény forrásából merítettünk erőt a küzdelemhez. Nem bírtak bennünket elsöpörni s ha a közel vagy távol jövőben ismét veszedelmes felhők tornyosulnak a magyar égboltozat felé, ha ismét a szeretet

erejével küzdünk ellene, nem lehet annak föltámadása.

Föltámadt Krisztus e napon! Halleluja! Ünnepelejünk tehát! Teljék meg szívünk malasztal, boruljunk le a világ legnagyobb hőse: Jézus előtt!

Ünnepeljünk!

A nép gazdasági nevelése.

Irta: Szilassy Zoltán,
országgyűlési képviselő.

Darányi földművelésügyi miniszter a gazdasági szakoktatást újra akarja szervezni. Népszerű miniszterünket az indította erre az elhatározásra, hogy a mi józan, nagy munkabíró magyar földműves népünk nem úgy gazdálkodik, hogy az anyaföld röge minél több hasznot hajtson a tulajdonosnak. A legnagyobb panaszok a földművesiskolák oktatása ellen merülnek fel, mert ezek az iskolák a kisgazdák fiait kellene, hogy bevezessék az okos gazdálkodás ismereteibe, hogy az iskolából az életbe kikerülve, menjenek vissza apjuk kisgazdaságába s tudásukat, gyakorlati tapasztalataikat tőkésítsék az apai földön. Annyi bizonyos, hogy kevés földművesiskolánk van, amely céljának megfelel és így ezekre az iskolákra fordított anyagi áldozatok a kormány részéről kárba vesznek.

Követelni kell tehát, hogy a földművesiskolákat a kormány úgy szervezze át és akképpen rendezze be, hogy azokban a kisgazdák gyermekei legyenek megfelelőképpen kiképezhetők gyakorlati, a mai kor színvonalán álló kisgazdákká és hogy ezekben a földművesiskolákban a nagyobb birtokok számára munkavezetők, altisztek képeztesenek ki, nem pedig gazdatiszt urak.

Az én fölfogásom szerint a földműves iskolák mostani két esztendő tanfolyama hosszú. A kisgazdák legjobb munkaerejük teljében levő gyermekeiket éppen azért nem küldik a földművesiskolákba, mert hiszen a kisgazdának a legbecsebb munkaereje a saját fia, akit esztendőig nem nélkülözhet. Földműves iskolai tanfolyam idejét tehát úgy kell megszabni, hogy alkalmat adjunk a kisgazda fiuknak, hogy azt elvégezhessek a nélkül, hogy az édes apjuk őket a gazdálkodásban ne nélkülözhesse. Elegendő tehát egy téli

Jobb és megbízhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk mint a minöket 32 év óta

MAUTHNER ÖDÖN cs. és kir. udv., szállító magkereskedésben
BUDAPESTEN, VII., Rottenbiller-utcza 33. sz.
IV., Kossuth Lajos-utcza 4. sz. kaphat. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

voltát, hitét, elcsenevészedik, egyszóval világpolgár lesz. Az odakint a tengerentúl elkallódó magyar munkaerő nem olyan nagy veszteség a magyar nemzeti állam eszméjére nézve, sokkal nagyobb baj, sokkal nagyobb veszedelmeket rejt ölében az a hitvány munka, amelyet a bujtogató szakszervezetek lelkiismeretlen polipjai kifejtének idebent és kiölik népünkől a haza, a vallás iránti legszentebb érzelmeket. A kint levő világpolgár minden ténykedése nem olyan veszedelmes, mint idehaza a magukat hazátlanoknak nevező *bitangoké*.

Az új messiások.

Irta: Csernay Ödön.

Hamis próféták zürzavaros lármája tölti be a világot. Valamennyi hírnökük a megváltást, az emberiség sorsának jobbrafordulását hirdeti és prédikációjuknak eredménye már is mutatkozik. Lángban áll Oroszország, lángban áll Románia; — vér, fölgujtott falvak lángja, haldoklók halálhörgése, anyák kebeléről letépett csecsemők fájdalmas sírása mértföldmutatói annak a haladásnak, ami az új messiások, a szociáldemokraták tanításai nyomán köszöntött be.

Nálunk is gombamódra támadnak az új messiások. Nálunk még csak egy-két fölgujtott asztag és szénakazal lángja világítja be a haladás útját, de mi lesz később?

A nemzetközi és újjászervező szociálisták legutóbbi évi jelentései dicsekedve számolnak be azokról az eredményekről, amelyeket a mezőgazdasági munkásnép szervezése terén elértek. Ezer és néhány százra tehető a falusi földműves munkásszervezetek száma, a melyet Kristóffy dicsőségéből rövid egy esztendő alatt összetoboroztak a szociálisták. Ezek a szakszervezetek hadat üzentek a földnek, a magyar nép legősibb, legfőbb táplálójának; semmi mást nem kérnek, minthogy a magyar gazda fizessen az eddiginél háromszorta nagyobb munkabért. Vajjon fizethet-e? Még nem. A magyar földművelés elmaradottsága kétségbe nem vonható. Addig, ameddig a gazdálkodás nem jövedelmez annyit, hogy abból a tisztességes megélhetés mellett a gazda munkásainak is többet juttasson, addig a szociálisták kívánsága kivihetetlen.

A szociálista messiások tehát akkor végeznének derekas

munkát, ha megtanítanák a magyar földművest arra, hogy kell úgy gazdálkodni, hogy a föld a mostaninál is nagyobb terheket elbírjon.

Nincs ugrás a természetben! Aki egy búzas zsákot bír csak felemelni, fél óra mulva aligha fog két zsákkal dobálódzni. A magyar mezőgazdaság fokozatos fejlődése előbb-utóbb el fogja hozni azt, hogy a gazda az eddiginél jóval nagyobb munkabérekért tud majd fizetni, de ez egyszerre aligha fog megtörténni. Ezért a szociálista próféták tanítása hamis tanítás, a szociálista messiások nem igazi messiások.

A józan magyar földműves nép óvakodjék tőlük!

Elhagyott nép — tilosba jár.

Irta: Biró Aladár

Ezer éven keresztül a világ által bámult erővel és kitartással küzdöttünk hazánk függetlenségéért, nemzetünk nagyraemeléséért. Veszedelmes ellenfelek, kegyetlen fajok reánk rontottak és zavartak fejlődésünkben, haladásunkban. A török támadásaitól mi védtük meg Európa műveltségét, a tatárok vad csordáival mi küzdöttünk véres harcokat és — nem fogott ki rajtunk a német se. De ezen ellenségeknél sokkal veszedelmesebb a szociáldemokrata áramlat. A régi ellenfelekkel megküzdöttünk erős karral; lemészárolták testvéreinket, fölgujtották falvainkat, lerombolták keserves munkával épített nemzetünket. De egyet nem tudtak elvenni tőlünk: a nép hazafias szeretetét és érzését. Ez volt az az idő, mely rendíthetetlené tette nemzetünk létét és ezen erőnket, létünk alapját támadják a szociáldemokraták. Nem a nemzet teste, hanem *lelke* ellen intéznek nap-nap után merényleteket és behatolva a nép lelkébe kegyetlen és irtózatossá pusztítást visznek véghez. Sokkal nagyobb ez minden kültámadásnál, és veszedelmesebb a nemzeti érzés és hit ellen intézett szociálista támadás minden külső ellenségnél, mert jövőnk egyedüli zálogát, a nép hazafiságát, társadalmi békénk egyik alkotóját, a hitet kiölik a népből. Új honfoglalásra kell tehát indulnunk, vissza kell vinnünk a népet az ősi szeretethez meg kell világítani előtte azt a görbe utat, melyen a szociálisták nemzetünket a pusztulásba rántják.

Mert hiába mondják, hogy a nemzeti eszme elavult, hogy a hazafiságnak már nincs értéke, hogy hinni, csak a buták hisznek. Nézzen a nép nyugat felé, a műveltség, a gazdagság, a jólét hatalmas nemzetei felé! Mi tette nagygyá, gazdaggá Németországot, Angliát, Franciaországot? A nemzeti eszme, a hazaszeretet. A nemzeti eszméből fakadtak azok az erők, melyek test-

Gazdasági-, főzelék- és virágmag

beszerezhető a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

➡ Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldünk. ⬅

vérékként összetartásra buzdították a fajokat és e testvéri szeretet alapján hatalmassá emelkedtek. A nemzeti eszme volt alapja a nyugati művelt nemzetek gazdagságának. És ezt a nemzeti eszmét és hazaszeretetét gyilkolják a szociáldemokraták minálunk és lehetetlenné teszik ezzel, hogy nemzetünk a nyugati nemzetekhez hasonlóan kiemelkedjék szegénységéből, kisserűségéből. De nemcsak a népet kell ezért elítélnünk, nemcsak a nép oka a szociáldemokraták pusztító hadjáratának, hanem okai vagyunk mindannyian, akiknek hivatása és kötelessége volna a nép felvirágoztatása. Ahogy az elhagyott ember, kivel senkisémet törődik, hamar elkeseredik, úgy az elhagyott nép, melyet magára hagynak, zsákmányává lesz minden kalandor szövetkezettnek és a szociáldemokrácia hatalmába kerül. Elámítják a szép jelszavak, megtévesztik a nagy ígéretek és lassan úgy képzeleli, hogy részére a szociáldemokrácia a megváltás útja; észre sem veszi, hogy hazáját, hitét tagadja meg, hogy szembekerül magyar testvéreivel, hogy hozzájárul a nemzet szegényedéséhez és akadályos lesz a nemzeti haladásnak és fejlődésnek. A szociálisták hadjáratának csak két orvossága van. Az egyik a néppel való törődés, a felvilágosítás, a másik a nép helyzetének a javítása, jólétének emelése. Ha ezt megérti a törvényhozás és kormány, ha ezt gyakorolja a magyar társadalom, akkor a tilosba tévedt nép nagyon hamarosan visszatér arra az útra, amely a helyzetét javítja és a nemzet boldogulását elősegíti.

A néptanító.

Írta: Horváth Gyula.

Hajnalodik. Tülkölés veri fel a falut; mozgalmas lesz minden ház kapuja, eleje. Kihajt a kanász. A gazda, gazdasszony szeme-fénye, a malacok éktelen sivalkodással iramodnak ki a jól ismert tülkölés hangjára az utcára s verődnek falkába a karikás biztató szavára. Aggódó figyelemmel néz utánuk a gazda, sőt pártfogást kér érdekükben a négy lábú hadvezérénel, a kanásznál; sőt nagyobb nyomaték kedvéért egy-egy ital pálinkát is áldoz az úgy érdekében. Van is becsülete a kanásznak mindenki előtt. Egy, két óra mulva ismét nyílnak a kapuk s egy másféle hadsereg vonul végig a falun.

Iskolába mennek a gyerekek. Dehogyan néz utánuk aggódó szem. Isten nevében útnak eresztik őket s a szülő, ki előbb féltő szemmel tekintgetett malaca után, legfeljebb is közönynyel nézi gyermeke távoztát. A gyermekesereg zöme sem valami lelkesültséggel siet az iskola felé, az iskolába. A szülő boszankodik, hogy minek az az iskolatörvény, minek a mester, minek van egyáltalán az az iskola. A gyereket milyen jól fel lehetne a háznál, a ház körül használni. S ehelyett behajtják őket az iskolába s ott egész nap mindenféle csuda dolgokat tömnek beléje. Ez az elégedetlen érzés

természetesen ráragad a gyermekre — az iskola született ellenségére — is s annál jobban fejlődik ez benne, minél inkább azt látja, hogy édes szülei az ő felfogása mellett vannak.

Magyarország nagyon sok községében megfordultam s jóformán mindenütt tapasztaltam ezt az iskola iránt való ellenszenvet. Kutattam a jelenség eredete után s eredmény gyanánt a következőket tapasztaltam. A mi édes vérünk, a magyar nép, szeret tanulni, hisz isteni adománya a természetes józan ész, de nem tudja kellőleg értékelni az iskolát, annak munkáját. Azt tartja, ha apáira is ráragadt valahogyan a betű, jó lesz az a fiának is. Már pedig ehhez nem kell az a parádés (?) iskola-ház, bele egy-két, talán három mester is. No meg az iskolaadó, tanítói fizetés stb. Milyen jó is volt az régen. Hazakerült a katonaságtól valamelyik rokkant obsitos falubeli s ráért azt a kis tudományt belevetni a gyerekek fejébe. Tanultak is, no meg a mester is olcsó volt. Aztán meg volt engedve ez is, az is. Természetesen a mai rendezett (?) tanügyi viszonyokba nehezen tud beleszokni a mi jó népünk.

Nem akarja elismerni az iskolát annak, a mi tulajdonképpen; pedig álmélkodva s önkéntelenül beáll saját fia tanítványának s majd mindenütt meg van az az eset, hogy az apa kezd a fiától tanulni. Az a szerény munkás, az a tanító, kit a községben ellenséges szemekkel néznek, az pedig benső gyönyörűséggel élvezzi fárasztó munkájának ugyan lassú, de biztos hatását. Istenem, mily óriási erőfeszítéseket kell tennie annak a tanítónak, hogy csak a közönyt is legyőzze. Mily önmegtagadással kell neki munkálkodnia. Mily türelemmel s sokszor vérző szívvel kell neki méltatlan bánásmóddal avatatlan kritikát eltűrnie. S ha ez csak mindig az egyszerű, tudatlan nép gyermekeitől érné. Dehogyan. Magukat intelligens elemeknek nevező egyénektől kell méltatlan bánásmódot elszenvednie.

Vegyük hozzá még, hogy fárasztó munkájának jutalma ezeken az említetteken kívül az a nyomorúságos fizetés, ami sok helyen oly silány, hogy kenyerére só már nem is jut s azt könnyeivel sózza meg. Legfeljebb halála után jut ki egy kis elismerés részére, mikor egy-két napig elmondják róla, hogy jó ember volt, dolgos ember volt.

Ennyi az egész. A tanító az, ki az egész község életére a legnagyobb átalakító hatást tudja gyakorolni. Az ő szorgalmas, fáradhatatlan munkájának köszönheti az egész nemzet, ha derék, becsületes hazafiakkal állhat ki az élet küzdőterére. Neki köszönhető, hogy népünk ma már nem idegenkedik annyira a tudástól, hogy kedvvel küldi gyermekét a szent hajlékba. Az ő jószágos modora szeretteti meg avval az édes gügyögő gyerekhaddal az iskolát s az abban elsajátítható minden nemes, szép és hasznos dolgot. Kihat a munkája a felnőttek közé is s az eddig közönyös nép érdeklődéssel, bizalommal, szeretettel fogadja az ő tanácsait, tanításait.

MAGYAR GAZDÁK VÁSÁRCSARNOK ELLÁTÓ

— SZÖVETKEZET —

Budapest (Központi Vásárcsarnok)

lgazgatóság és központi iroda: IX., Imre-utca 4. sz.

Nagy köpinczéi: BUDAFOKON.

ÉRTÉKESIT husféléket, baromfit, vadféléket, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és mindennemű **ELELMICZIKKET**. Hordóbor-értékesítő osztály. Égetett szeszesitalok értékesítése

A Magyar Országos Méhészeti Egyesület vezérképviselői.

A szövetkezet tagjai kedvezményben részesülnek!

Mindennemű értékesítési ügyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.

Igazi néptanító ő. És pedig annak is egyik kivált-ságos fajtája, magyar néptanító. Ezt a sokat zaklatott, sok vihart kiállott magyar népet oktatja, neveli. Vele sír, vele örül s elmondhatjuk bátran, hogy a magyar néptanító egy szív, egy lélek az ő népével.

Az Isten áldja meg ezt a szerény, de legértékesebb munkásunkat. Becsüljük meg őt, mint a féltett kincset, mert magunknak szerzünk vele magunk előtt becsületet. Ő az, ki bennünket a lelki homályból, tudatlanságból kiemel s élete árán is a mi boldogulásunkra törekszik. Édes magyar népem! Mindig becsüld meg s szeressed lelki jóttevődöt, a magyar nép tanítóját.

Az összetartás mezején.

Irta: Cséplő Ernő.

A szövetkezeti gondolatok mindnagyobb mértékben foglalkoztatják az elméket és az eszme lelkes harcosainak tábora csodálatos pompás módon nő erőben és nagyságban. Ezelőtt husz esztendővel, amikor még Magyarországon csak csirájában volt meg a szövetkezés, senki nem remélte, de nem is remélhette, hogy két évtized ily óriási fejlődést hozzon. Ha végig tekintünk a kezdet szerénységén és nehézségein és ha a mai bámulatra méltó eredményeket vizsgáljuk, megállapíthatjuk, hogy a szövetkezeti szervezkedéshez hasonló hatalmas közgazdasági tevékenység és fejlődés az utolsó évtizedekben nem volt. Ez a koronája a gazdasági előremenetelnek!

Hogy mennyiben igaz ezen állítás, nem szükséges másra hivatkoznunk, minthogy országunk területén ma már több mint ötezer hitel, fogyasztó és értékesítő, termelő és értékesítő szövetkezett működik a lehető legszebb sikerekkel. A legnagyobb magyar szövetkezeti központ, az Országos Központi Hitelszövetkezet szárnyai alatt kétezer falusi szövetkezet dolgozik a pénz-uzsora kiirtásán. Közel kétezer községre gyakorolnak ezek jótékony fejlődést. A fogyasztó szövetkezetek a *Hangya* és a Keresztény Szövetkezetek Központja kebelében teljesítenek fontos nemzeti feladatokat; irtván az áru-uzsorát, gyomlálván a veszedelmes dudvát a szegény ember házatájékáról.

A dolog persze nem tetszik azoknak, akik a zavarosban való halászásban lelik örömlüket, boldogságukat és akik ez uton akarnak gyümölcsöző életcél magukra biztosítani. Az emberiségnek azonban ezzel szemben nincs szebb, nemesebb fegyver a kezében azok ellen, akik így a javaira törnek, minthogy az egymásban való hit és bizodalom erősítésén közremunkáljon és a szövetkezeti gondolatok ébrentartásával és gyakorlati alkalmazásával a szebb, jobb és igazabb jövő útját szilárd alapokra fektetve előkészítse. A huszadik század — azt mondják — a szövetkezés százada. Adja Isten, hogy ne is legyen másként!

Az ország dolga.

A magyar országgyűlés két hétig pihen, husvéti ünnepet ül. A kiegyezési tárgyalások ügye foglalkoztatja ugyan a politikusokat, de az érdeklődés megcsappant a kormányfériak azon kijelentésére, hogy 1907-nél tovább az osztrákokkal semmi áron ki nem egyeznek.

A horvát országgyűlés. Szombatra volt kitűzve a horvát országgyűlés elnapolása. Közvetlenül az erre kitűzött idő előtt Frank Iózsóf képviselő sürgős indít-

ványt tett, hogy az országgyűlés szólítsa föl a kormányt, hogy a magyar-osztrák kiegyezés és a Szerbiával való kereskedelmi viszony dolgában a közös kormánynál járjon közbe s a horvátok érdekeit juttassa érvényre. Frank az indítvány megokolása végett hosszabb beszédet mondott, a melyben arra utalt, hogy most kell dönteni Horvátország gazdasági sorsáról, s hogy a horvátok ennél a döntésnél nem működhetnek közre. A Szerbiával való kereskedelmi viszonyról azt mondta Frank, hogy a határozat fönntartása Horvátországra nézve nagyon fontos és szükséges. Nikolics osztályfőnök Franknak azt felelte, hogy a kiegyezési tárgyalásról mostani stádiumában nem lehet részleteket közölni; a mi pedig a Szerbiával való viszonyt illeti, ez oly kérdés, amely a külső politika dolga.

Oláhok munkája a népiskolai javaslatok ellen.

Nagyszebenben öles hirdetményeket ragasztottak ki a múlt héten. Az oláh nemzeti (?) párt vezérfériai hívták össze március 26-ikára a hirdetményeken a népiskolai javaslatok ellen tüntető népgyűlést. A felhívást száz előkelő oláh hívta össze. Aradon az oláhok a múlt szombaton értekezletet tartottak, melyen elhatározták, hogy a jövő héten nagy népgyűlést rendeznek a néptanítói javaslat ellen. Tiltakozó népgyűlések lesznek Temesvár, Karánsebes, Szászváros, Déva, Beszterce, Brassó, Deés és Szilágysomlyó városokban is. A magyarcsékei görögkatholikus lelkészek külön feliratot intéznek a képviselőházhoz, hogy a javaslatot vegyék le a napirendről. A párisi oláh egyetemi hallgatók gyűlést tartottak, melyen tiltakoztak Apponyi javaslatára és egy határozati javaslatot fogadtak el, melyet elküldtek dr. Mihályi Tivadarhoz, a nemzetiségi kör elnökéhez.

Lugoson azonban letörtek a fészkelődő oláhok, mert még jelöltjük sincs a március 27-iki országgyűlési képviselőválasztásra. Az alkotmánypárt jelöltje *Rónay* Ernő visszalépése folytán csak egy jelölt van: *Makkay* Ágoston a függetlenségi párt jelöltje.

Hát ez uram, élet ez?

Elénk világot vet a magyar viszonyokra az a párbeszéd, melyet a fiumei kormányzó folytatott egy magyar kivándorlóval.

Nákó Sándor gróf fiumei kormányzó a múlt hét végén a Cunard-társaság Carpathia hajóján a kivándorlás tanulmányozása céljából hosszú utat tett és a hajón szerzett tapasztalatairól érdekes részleteket mondott el egy újságíróknak. Alig hihető — mondotta többek között — mert hiszen a legegyszerűbb emberi érzésekkel ellenkezik, de való tény, hogy a 2000 főnyi kivándorló között, akik Fiumén át Magyarországot elhagyták, nem akadt egy sem, akin a meghatottságnak csak legkisebb jele is látszott volna. Ez a hihetetlen elfásulás, a hazaszeretet nagyfokú hiánya nemcsak a hajónlevő magyarokat érintette lesújtó hatással, de a hajón utazó 150 angol kirándulónak is feltűnt. A kormányzó szóba állt egy kőműveslegénynyel, akit arra figyelmeztetett, hogy ott künn többet kell ám dolgozni, mint idehaza. A kőműveslegény így válaszolt:

— Jól tudom én azt, uram, hogy ott leveszik a zsírunkat. Sokat kell dolgozni, igaz, de legalább dolgoz-

hatik, aki akar, senki sem akadályozza meg őt abban. Nálunk azonban tönkreteszi a munkást a sok sztrájk. Felülről kapjuk a parancsot a sztrájkszervezőktől, hogy mikor szabad dolgozni, mikor nem. Hát ez, uram, nem élet.

A kormányzó a nagy kivándorlást az ügynökök munkájának tulajdonítja. Mutatott egy nyomtatott körlevelet, amelyet egy dunántúli kivándorlási ügynök küldött egyik ügyfelének. A két oldalra terjedő nyomtatványnak egyik passzusa így kezdődik: *A magyar utasnak most módjában áll a magas kormány oltalma alatt kivándorolni* stb.

— Ime, — folytatta a gróf, — ügynökök ilyen körlevelet terjesztenek a nép között, hát még miket beszélnek élőszóval, senkitől sem ellenőrizve, holott a törvény csak azt engedi meg az ügynököknek, hogy a hozzájuk fordulóknak levélben adjanak felvilágosítást. Valóban időszerű volna már a vidéki ügynökségeket teljesen beszüntetni és a fővárosban felállítani egy szigorú állami felügyelet alatt álló központi kivándorlási irodát, ahol az önelhatározásból kivándorolni akarókat látnák el tanácsokkal és utbaigazítással.

Mi hír a külföldön.

Forradalom Romániában.

A romániai forrongás megszüntetése úgy látszik nem megy olyan gyorsan, amint azt a kormány és hatóságok gondolták. A föllázadt nép még mindig ostromolja és pusztítja nemcsak a falvakat, hanem a városokat is. A fölkelés üszke erősen terjed Moldva határain túl a tulajdonképeni Románia felé is.

A fölkelés jellegét illetőleg Janesku Tádé pénzügyminiszter így nyilatkozott.

„A mostani szerencsétlen mozgalomnak nem annyira zsidóellenes, mint inkább agrár és anarkista jellege van. A fölkelők oly házakat is elpusztítottak, amelyeknek tulajdonosai keresztény emberek. A kormány megtett minden szükséges intézkedést, így a többi közt csapatokat is mozgósított.”

A kormány által Moldvaország északi részébe küldött csapatok már megérkeztek rendeltetésük helyére s ezzel megkezdődött a rend helyreállítása. A kormány meghagyta a csapatoknak, hogy a vérontást kerüljék, a mellett azonban a legnagyobb szigorúsággal járjanak el. A szucavai kerület már Bordeánu ezredes parancsnoksága alatt áll, aki hat gyalog zászlóaljjal és egy lovas ezreddel megszállta a kerület nagyobb helységeit. Gilácea és Tamele környékén katonaság szállta meg a birtokokat, de nem érkezett elég jókor, hogy a nép pusztítását megakadályozhatta volna.

Érdekes a román király nyilatkozata is, melyet a múlt héten a Jassy környékbéli küldöttség előtt tett.

— Arra fogok törekedni — úgymond, — hogy Moldvában helyreálljon a rend és a nyugalom. *Az egész szerencsétlenség oka a politika. A közigazgatás 30 év előtt jobb volt, mint most.* A politikusoknak pedig mindenekelőtt az agrár- és zsidókérdést kell megoldaniok!

• SZÖVETKEZETI ÉLET •

Az Országos Központi Hitelszövetkezet és szövetkezeteinek eredményei.

A központi szövetkezet a lefolyt év alatt is nagy igyekezettel volt rajta, hogy a szövetkezetek részéről támasztott igényeknek megfelelőhessen. Az 1903-ik év elején megkezdett és az ingatlan érték feléig menő kölcsönök engedélyezését folytatták. Ezen az alapon a múlt esztendőben 1093 kölcsönt szavaztak meg 1.605,625 korona, összesen pedig az utolsó 4 esztendő alatt 4753-at 8.212,512 korona értékben. Tényleg pedig 2865 ilyen kölcsönt folyósítottak 4.482,891 korona értékben. Nagy népszerűsége tettek szert az ingatlan érték 75 százalékáig terjedhető kölcsönök. Az első 14 hónap alatt 3143 ilyen kölcsönt szavaztak meg a központnál 13.301,300 korona értékben, melyből 1429 kölcsönt 5.754,544 koronával tényleg már folyósítottak. A terhek könnyítésén kívül arra is szolgálnak ezek a kölcsönök, hogy kedvező föltételek mellett kiszagadják földvásárlásba bocsátkozhassanak. A központi hitelszövetkezet az utolsó év folyamán 152 szövetkezetet vett fel kötelékébe. Az év végén a kötelékbe 1956 szövetkezet tartozott. A szövetkezeteknek a múlt év közepén eszközölt összeállítások szerint 498,379 tagjuk volt 908,014 üzletrészszel, melyek értéke 45.278,534 koronát tesz ki. Tényleg befizettek a szövetkezeti tagok 26.456,853 koronát, a tartalékok pedig 4.241,220 koronára emelkedtek. Ez a két összeg együtt képezi a szövetkezetek vagyonát. A szövetkezetek az év végén 71.781,759 koronával tartoztak a központnak. Es pedig váltók alapján 35.982,787, kötelezvények alapján 35.605,721 és felszerelési előlegek címén 193,251 koronával a felesleggel rendelkező szövetkezetek viszt 3.840,715 koronát helyeztek el nála. A tagok átlagszáma egy-egy szövetkezetre 269. A legnagyobb szövetkezetnek 1824, a legkisebbnek huszonegy tagja volt.

A központ az éven keresztül leszámított 285,034 db váltót 84.908,431 és 31,473 db kötelezvényt 12.880,206 korona értékben. A központnál elhelyezett takarékbetétek összege az év végén 23.014,963 koronát tett ki.

A kötelékbe tartozó szövetkezetek tényleges vagyona 30.698,073 korona volt. A náluk elhelyezett betétek összege 47.176,370 koronát tett ki. Ehhez hozzávéve a központtól rendelkezésre bocsátott 71 milliót, látjuk, hogy az Országos Központi Hitelszövetkezet szövetkezetei 148 millió koronával dolgoznak. A múlt évi fejlődés semmivel nem áll mögötte az előző éveknek. A szövetkezetek száma egy esztendő alatt 142-vel, a tagoké 44,450-tel, az üzletrészeké 68,296-tal, ennek értéke 3.985,063 koronával növekedett. A befizetett üzletrészek értéke 3.016,686, a takarékbetét 10.369,971 és a tartalékalap pedig 773,928 koronával.

Nyolc év alatt óriási módon megnagyobbodott a hitelszövetkezetek jelentősége. Ma 6189 község lakosa talál már védelmet a hitelszövetkezeteknél. A magyar hitelszövetkezetek bölcsője a hatalmas Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun vármegye volt. Az első helyet foglalja el számánál, de eredményénél fogva is. 128 hitelszövetkezet dolgozik itt ma már, melyek 197 népes községre terjesztik ki tevékenységüket. A második Torontál, a harmadik Somogy. Ott 118, itt 112 hitelszövetkezet dolgozik. A működési területét illetőleg azonban Somogy áll az első helyen 247 községgel. Torontál e részben a

negyedik helyre kerül. Megelőzi ugyanis Zemplén, ahol a működő 40 szövetkezet 241 és Nyitra, ahol a szép sikerekkel dicsekvő 60 szövetkezet 224 községet foglal egybe. Torontál velük szemben 213 községet tud kimutatni. Nagyon becsülésre méltó módon fejlődik a szövetkezeti élet Temes, Bihar, Máramaros, Bereg, Arad, Komárom, Krassó-Szörény, Maros-Torda, Szabolcs, Szatmár, Ugocsa, Udvarhely, Szilágy vármegyékben is.

Ez a fejlődési út csak jót hozhat mindenkire. Okos ember szívesen is jár rajta.

Katonai fogyasztási szövetkezetek.

Ujabb formáját szemlélhetjük annak a harcnak, a melyet a magánérdek folytat a szövetkezés alakulásai ellen. A francia hadsereg körében ugyanis fölmerült az a terv, hogy a legénység élelmezésének javítása, valamint az erkölcsi élet nemesítése céljából szövetkezetet létesítenek. A terv megvalósítása körül a francia hadügyminisztérium egyik tagja fáradozott. Hadtestek szerint néhány száz szövetkezetet alakított, azokat könyvtárral látta el, kidolgozta az alapszabályokat s megcáfolta azon ellenvetést, hogy a tervet helyiség és pénz hiányában megvalósítani nem lehet, rámutatva arra, hogy miután a hadügyminiszter a katonatisztek természetbeni lakását rendeletileg megszüntette, az eddig lakásul használt kaszárnyahelyiségek egy része szövetkezeti helyiségnek átengedhető volna. A pénzkérdés sem ütköznék nehézségbe, mert fejenként 50 fillért számítva, az egy-egy hadtestre eső összeg is könnyen begyűlne a részjegyek útján. Az egész biztató mozgalomnak egyszerre véget vetett azonban a hadtestparancsnokok napiparancsa, amely megtiltja a létező szövetkezeteknek az italmérést, azzal érvelve, hogy a kantinosok, akik az altisztek hasznát alig hajtó élelmezését látják el, a szövetkezetek italmérési joga által a pótló nyereségtől esnek el. Ez azt jelenti, hogy a kantinosok a legénységen veszik be azt az állítólagos veszteséget, amelyet az altisztek élelmezése okoz, vagyis azt, hogy Franciaországban a közkatona fizeti meg az altisztek jobb élelmezését.

Szövetkezeti úton gépvásárlás. Valamikor a gépek nem voltak olyan jelentősek, mint napjainkban. Ma már azonban mások a gazdasági fejlődés követelményei. Többet várunk a földtől, mint eleink, mert bennünket is jobban szorítanak a földre kivetett terhek. A különbözetet csak úgy tudjuk bevenni a termő talajon, ha azt mi is nagyobb gondozásban részesítjük.

A jó eke, borona, porhanyító henger, vetőgép olyan kiegészítő részei a mezőgazdálkodásnak, melyek nélkül a kigazda sem lehet el. Minden szükséges eszközt azonban az apróbb gazdáknak nem áll módjukban megszerezni. Itt azután a szövetkezeti gondolatokkal kell a cselekvés terére lépni és érvényesíteni azt a felfogást, hogy amivel egy ember nem bír, arra a hasonló sorsban élő társakkal szövetkezzünk. A jó vetőmag és a célszerű munkagépekkel sokkal nagyobb terméseredményre lehet kilátásunk, mint amekkora különbözet található a beszerzés tekintetében. Egyes társulással az első egy-két esztendő alatt meg lesz térítve a nagyobb kiadás fokozódó termés folytán. Számításon alapszik minden. A gazdának is szükséges tudnia a kétszerkettőt. Ha olyan befektetéseket kell tenni, amik meghozzák a kamatot, de talán csurog azonfelül is, ne sokat gondolkodjunk, hanem okos módon vigyük előbbre gazdálkodási rendszerünket. Sok helyen bizony nem a kevés föld, hanem a rossz gazdálkodás az oka, ha a gazda várakozásában csalatkozni kénytelen.

• MI UJSÁG? •

Husvét.

A világ Megváltójának emlékezetét, üljük husvét ünnepén. A nagyheti ájtatosságok után jólesik az ünneplés, kiváltképpen, hogy szentelt sonkával, kalácscsal fűszerezzük.

A fiatal nép igazi ünnepe, vigadalma azonban a második ünnepnapra, hétfőre esik, amikor is a vigkedvű fiatal legénység sorra járja a lányos házakat: locsolódik. Az idén ennek a régi jó szokásnak nem igen kedvez az idő, mert nem igen tavaszodott ki husvét ünnepére. A jókedvű legénység azonban ezzel keveset törődik, derékon kapja a pitarajtóban a lányokat s dévajkodva cepeli ki a gémes kuthoz; van aztán a kantának, vödörnek dolga. Csuronviz Jucinak, Ilusnak mindene. Bezzeg kedden visszaadják a lányok is a kölcsönt.

A gazdaember husvét ünnepén kipihen, kifoházkodja magát, aztán az ünnepnapok elteltével hozzá fog a tavaszi munkához.

Ünnepi számunk.

Husvétünnepre nagyobb terjedelemben jelenik meg a „Független Ujság“ az olvasó asztalán. Belső tartalma is jóval gazdagabb a szokottnál, részben a beosztása is más. Ezzel is jelezzük azt az átalakulást, amely egy idő óta fokozatosan érvényesül a lap belső szervezetében. A munkatársak jeles és kitartó gárdája közreműködésével hisszük, hogy jóval többet fogunk ezentúl nyújtani az olvasónak.

Ünnepi számunk tartalma:

Föltámadás. Költemény. Irta: *Illyés Bálint*.

Föltámadunk. Vezércikk. *H. A.*

A nép gazdasági nevelése. Irta: *Szilassy Zoltán* országgyűlési képviselő, lapunk felelős szerkesztője.

Az igazi szabadelvűség. Irta: *Buday Barna* országgyűlési képviselő, aki éveken át szerkesztője volt ennek a lapnak.

Véreink Amerikában. Irta: *Hegedüs András*, a „Független Ujság“ főmunkatársa.

Az új messiások. Irta: *Csernay Ödön* közgazdasági író.

Elhagyott nép — tilosba jár. Irta: *Biró Aladár* szociálpolitikus.

A néptanító. Irta: *Horváth Gyula* hirlapíró.

Az összetartás mezején. Irta: *Cséplő Ernő* szövetkezeti író.

Ezen cikkeken kívül több kisebb-nagyobb közlemény van még a lapban, úgyszint a rendes szakrovatok is.

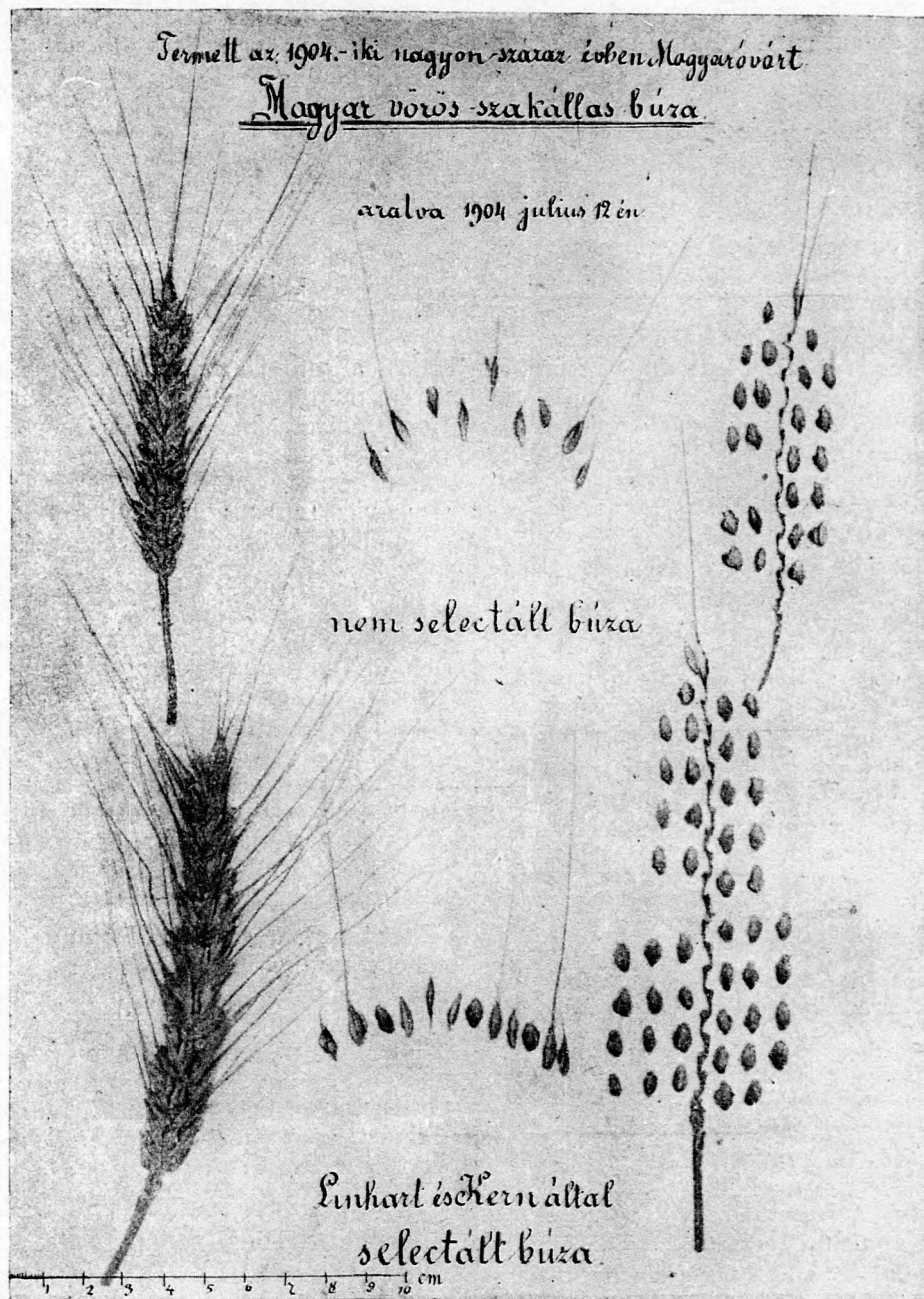
A szépirodalmi részben közöljük a magyar néprajz nagy mesterének *Tömörkény Istvánnak* „Ebédelők“ című vonzó elbeszélését és *Hegedüs Andrásnak* „A vacsora“ című rajzát, úgyszint *Szabolcska Mihálynak* „A vizsgán“ című költeményét.

Boldog husvétünnepet kíván a Független Ujság szerkesztősége az olvasónak!

V. Gaál Karolina meghalt! Vörös Gaál Karolina, az általánosan ismert s rendkívül termékeny író 82 éves korában, március 21-én Budapesten meghalt. A boldogult úrasszony a „Független Ujság“ részére is írt elbeszéléseket, a múlt évben még megjelent lapunkban néhány csinos, vonzó elbeszélése. Harmadfél évtizeden keresztül írt érdekfeszítő regényeket, melyeknek nemes erkölcsi irányzata, főként pedig a női erényeket és szívjóságát magasztaló, jellemfejlesztő s lelket nemesítő iránya volt. Nagy érdeme volt az elhunytak a

rémregények kiszorításában s a női közönségnek Beniczkyné Bajza Lenke után ő volt a legkedveltebb írónöje. 160 kötet regényt írt s ezenkívül számos elbeszélést. *Gaál Karolina* Tisza-Inokán született s kora ifjúságától kezdve késő özvegységéig szakadatlanul dolgozott. A mult pénteken temették el nagy részvét mellett a kőbányai-úti temetőbe. Béke poraira.

Mérnök- és Építészegyletnek a Rákóczi-sírja ügyében előterjesztett emlékiratát. Addig is, míg az előzetes kérdésnek a kormánytól függő eldöntése után az ügyet érdemileg tárgyalni fogják, kötelességemnek tekintem kijelenteni, hogy csak tévedésből és téves értesülés alapján juthatott az emlékiratba az az állítás, hogy „a kriptahelyiség tavaszkor, magas vízállás idején, mintegy

Magyar vörösszakállas búza.

Nagy idők tanuja. Rózsahegyén meghalt Kelemenfalvi és Izséptalvi Lavotta János 84 éves korában. Az elhunyt pályáját 1848-ban Madocsányi Pál Felsőmagyarország akkori kormánybiztosánál mint jurátus kezdte meg. A kiegyezés után a rózsahegy-i járás főszolgabírójává választották. Később Liptómegeye törvényhatósági és közigazgatási bizottságának tagja lett és minden hazafias mozgalomban vezető szerepe volt.

Rákóczi kriptája víz alatt. A Múemlékek országos bizottságának elnökétől, Forster Gyula bárótól, a következő sorokat vettük: „A Múemlékek országos bizottságának március 20-án tartott ülésén bemutatták a

30 cm. magasságig talajvízzel szokott megtelni. Megtörtént ez még mult év őszén is, a jelen év tavaszán is“. A tényállás az, hogy „az idei túlbőséges csapadékok dacára a kriptában sem a mult őszszel, sem e tavaszon nemcsak hogy talajvíz nem jelentkezett, de még csak a nyirkosságnak vagy dohosságnak nyomai sem mutatkoztak“. Az, hogy ez jövőre sem fog bekövetkezni, annál biztosabb, mert a Csermely patak vizét, mely ezelőtt a Főutcán a székesegyház mellett folyt, 1901-ben elvezették és a városnak a mult évben foganatosított csatornázása után a kriptában talajvíz jelentkezése egyenesen kizártnak tekinthető.

Merénylet egy szolgabíró ellen. Dr. Bernáth Béla paksi szolgabíró ellen vasárnap éjjel több ismeretlen egyén merényletet akart elkövetni. A merénylők a pincében rejtőztek el, hol üvegbe fejtett borra akadtak s borozni kezdtek, miközben egy üveg csörömpölve összetört. Az így támadt zajra a szolgabíró figyelmessé lévén, kiküldte szolgáját. A szolga jöttére a merénylők menekülni kezdtek, de a szolga útjukat állta, mire az ismeretlenek egyike egy készen tartott késsel a szolga felé szúrt és átszúrta annak karját. A merénylők ezután elmenekültek. A csendőrség megindította a nyomozást az ismeretlen merénylők ellen.

Kivándorlás Bihar vármegyéből. A biharvármegyei kivándorlók száma nagy mértékben nő mostanában. A hatóságok, sajnos, tétlenül kénytelen nézni a kivándorlási ügynökök munkáját, amely különösen Bihar vármegyében talált kedvező talajra. E hónap 20-ikán száztizennégy útlevelet kértek ki különböző községek kivándorlásra készülő lakosai.

Az eladott feleség. Varga János vasúti munkást ezelőtt öt évvel elhagyta a felesége s ez idő alatt mással élte világát az asszony is, a férj is. A múlt ősszel azonban megzavarta valami ezt a kettős idilt: az asszonyét az, hogy kedvese faképnél hagyta, a férjét pedig az, hogy a volt felesége beperelte tartásért. Panaszában elmondotta az asszony, hogy a férje öt évekkel ezelőtt eladta hatvan koronáért, annak az embernek, akivel a házából való távozása után közös háztartásra lépett. A férj beismerte a felesége eladását, de viszont azt mondta, hogy az asszony ehhez a legnagyobb készséggel hozzájárult s be sem várta, míg kiízték a hatvan koronát, hanem még aznap kedveséhez költözött. A pénzt érte csak később s több nőgátás után kapta meg. A bíróság elutasította az asszony keresetét, mert a feleségnek az, hogy a férj öt eladta másnak, nem szolgálhatott jogos okul, hogy emiatt férjét elhagyja s mindakét fél részéről elkövetett erkölestelen cselekményből egyik sem meríthet jogokat.

A szász király életveszedelemben. Frigyes Ágost szász királyt, aki mostanában a portugál király vendégként Lisszabonban időzik, egy gyorsvonat csaknem agyongázolta. Kíséretéből ketten szörnyet haltak. A király kikocsizott a város környékére és kísérete egy másik hintón követte. A király fogata éppen átment a vasúti síneken, amikor egy gyorsvonat robogott elő és a második kocsi elkapta. A kocsi és egy szolga meghalt, a kíséret két tagja súlyosan megsebesült.

Városok emlékirata. A rendezett tanácsú városok a múlt év november havában országos nagygyűlést tartottak a fővárosban. A nagygyűlésen önálló városi törvény alkotását, az állami feladatok teljesítéséért támogatást, a városi tisztviselők szolgálati pragmatikájának és nyomoruságos fizetési viszonyainak rendezését sürgették. A nagygyűlés által választott végrehajtó bizottság e hó 23-án Budapesten ülést tartott, amikor is a városok emlékiratát küldöttségileg nyújtották át Andrassy Gyula gróf belügyminiszternek.

Népgyűlés Tápióbicskén. A hazafias alapon szervezett munkásegységek szövetségének vezetőbizottsága e hónap 25-én, hétfőn népgyűlést tartott Tápióbicskén, ahol megalakították a hazafias munkásegyletet, amelyhez sokan csatlakoztak azok körül, akik eddig a szocialistapárthoz tartoztak. Ebből a vezetőbizottság azt a reményt meríti, hogy sikerülnie fog az egész község lakosságát a hazafias egyesületbe tömöríteni és már a szocialistákhoz tartozó lakosságot is maga gyűjteni. A népgyűlést dr. Rovnyán János nyitotta hazafias alapon való szervezkedésről Szikora

Zoltán tartott előadást, szervezkedésre hívta fel a földműveseket, de nem a nemzetközi és egyéb szocialdemokratapártok elvei alapján, hanem hazafias szellemben azon az úton, melyen a függetlenségi és 48-as párt halad. Felhívja a hallgatóságot, szakítsanak meg minden összeköttetést a szocialdemokratapárttal és alkítsák meg Tápióbicskén a hazafias szervezetet. Ezután elfogadtak egy határozati javaslatot, mely elítéli a szocialdemokratapárt politikáját, kimondja a hazafias szervezkedést és csatlakozik ahoz a tervhez, hogy karácsonykor Budapesten országos hazafias földműveskongresszust tartsanak, végül megkéri a függetlenségi pártot, hogy támogassa mozgalmukat. A népgyűlés rendezői táviratban üdvözölték Kossuth Ferencet és gróf Batthyány Tivadart.

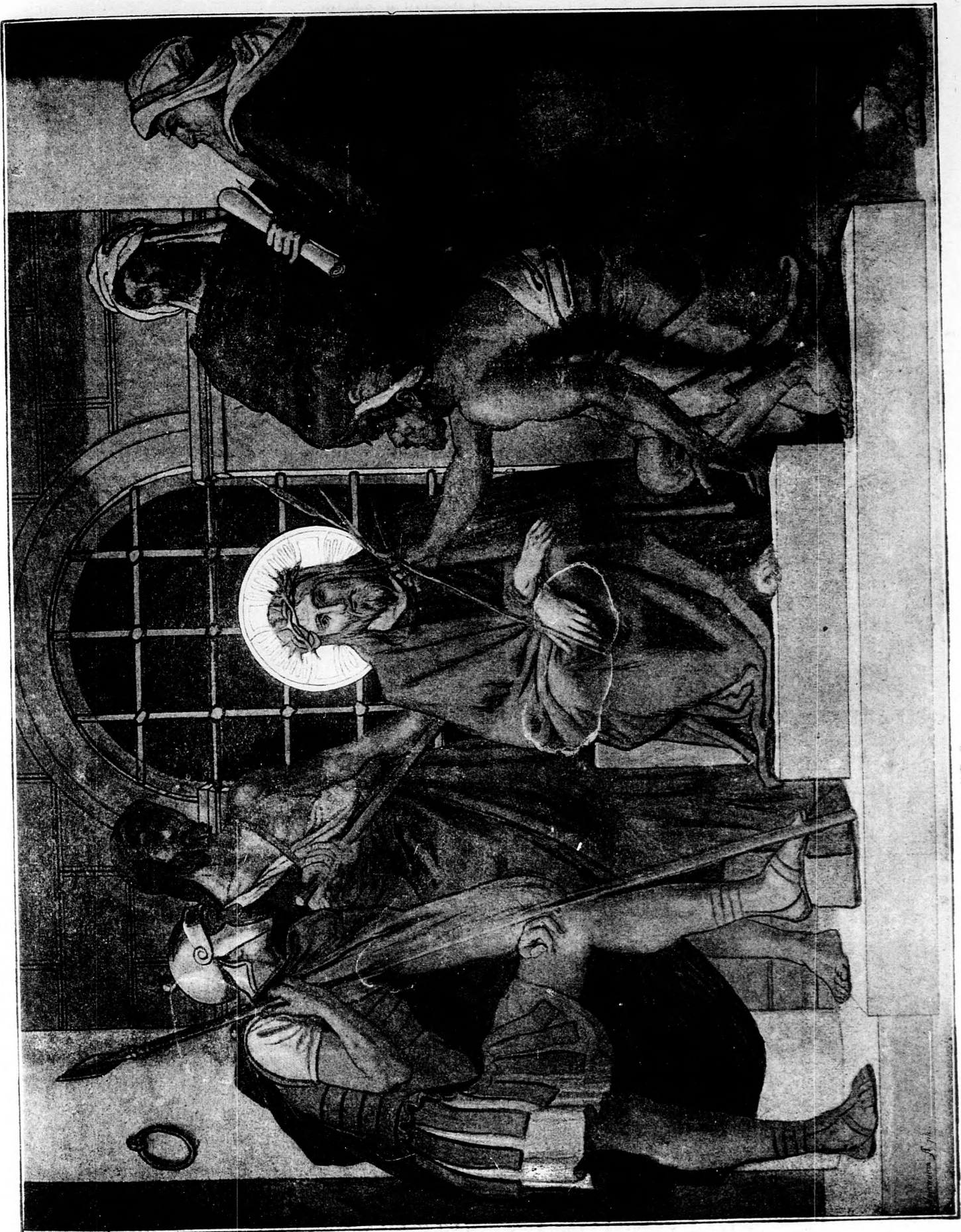
Natalia királyné pörnyertes. Belgrádból írják, hogy a legfelsőbb törvényszék minap döntött Natalia királynénak a szerb kormány ellen indított pöre ügyében. A szerb kormány ugyanis az Obrenovicsok egy rokona, Todorovics Velimir egész vagyonát örökös hiányában lefoglalta és abból az úgynevezett Velimirium alapítványt létesítette. Natalia királyné a hagyatékot pörrel támadta meg és a pört most meg is nyerte úgy, hogy most a szerb kormány köteles Natáliának 600,000 frankot és az óriási perkoltséget kifizetni. A sajtó Zsivkovits Ljuba volt minisztert, a szerb állam jogi képviselőjét okolja a pörvesztésért és azzal vádolja, hogy hanyagul vezette a pört, sőt több lap meg is gyanusítja Zsivkovitsot.

Az itthonhagyott asszony tragédiája. Két évvel ezelőtt Amerikába vándorolt Szabó Ferenc szatmári lakos. A feleségét otthon hagyta Szatmáron. Az asszony nemsokára a szeretőjéhez költözött s megelégedett az uráról. Nehány nappal ezelőtt gyermeke született, akit azonban megölt. Anyósa megtudta az esetet, jelentést tett róla a csendőrségnél. Szabóné, mikor a cserdörök le akarták tartóztatni, rémületében futásnak eredt s a Szamosba ugrott. Mire kifogták a vízből, már nem volt benne élet.

Porráégett gőzmalom. Dombiratos községben, Makó mellett, a minap éjszaka kigyult Ráth János nagybirtokos gőzmalma. A nagy szélben nagynehezen tudták csak a tűz továbbterjedését megakadályozni. A gőzmalom teljesen leégett. A kár százezer korona. — Este nyolc óra tájban belülről kigyuladt és porrá égett az udvarhelyi gőzmalom is. A kár mintegy 50,000 korona. A lisztet és a gépházat sikerült megmenteni. A kár biztosítás útján megtérül.

Száznegy éves asszony halála. Zágrábban meghalt Hertmann Johanna asszony száznegy éves korában. Az elhunyt matróna élete végső percéig szellemi erejének teljes birtokában volt, nagykiterjedésű családját, unokáit, dédunokáit, ükunokáit mind nevével ismerte s halála előtt egy nappal még az ujságot olvastatta föl magának. Őt neimzedék gyászolja az elhunytat, akinek temetésén egész Zágráb részt vett.

Gazdasági munkások zavargása. Dunacsép községben megalakult a földmunkások helyi csoportja. A csoport tagjai a Dungserszky Lázár uradalmában munkába álló dunagálosi és dunacsévi munkásokat erőszakkal megakadályozták abban, hogy dolgozzanak és hazatérésre kényszerítették őket. Híp főszolgabíró a közrend és a közbiztonság érdekében, továbbá a munkások érdekének megóvása céljából csendőroket rendelt a helyszínére és megindította a helyi csoport vezetője ellen a vizsgálatot.

Jézus kinszenvedése.

ld-
ial-
em-
3-as
neg
ala-
tán
a
fias
ogy
es-
égi
ülés
és

ják,
ália
yé-
egy
kös
um
kot
igy,
000
ajtó
ogi
olja,
g is

vel
nári
ony
t az
akit
tést
örök
s a
nem

akó
bir-
dták
göz-
Este
t az
ona.
kár

halt
Az
ének
kált,
alála
nak
ésén

köz-
a. A
mun-
erő-
k és
ó a
mun-
deit
zető-

• **GAZDASÁGI DOLGOK** •

A magyar búza nemesítése.

Irta: Hegedüs András.

Tudós magyar gazdasági tanáraink Kosutány Tamás és Linhart György évtizedek óta vizsgálják a magyar búza vetőmagot. Azt mondhatná az ember első pillanatra, hogy mirevaló ez a vizsgálat, hiszen a televényes talajba ha beveti a gazda, Péter-Pál napra csak le kell szednie az Istenáldását, megterem az minden vizsgálat nélkül, igen ám, ha annyi külső és belső ellenségeink nem volnának nekünk szegény magyar gazdáknak! A magyar liszt hirneve kint az idegenben is több évszázados multtal bír.

A francia és a svájci pékek csak magyar lisztből gyurtak mindéig jó ropogós vajas kiflit. Vitték is kifelé tehervonat számra a magyar lisztet esztendőre, jól pénzeltünk belőle, mert a francia a német és más minden náció drágábban fizette meg a magyar lisztet, mint más országok termését. Ezelőtt vagy tíz esztendővel azonban nyakunkra nőtt a román búza, amelyet a keleti szomszéd olcsóbban adott, mint mi adhattunk. Lelkiismeretlen kufár emberek összekeverték a szemetes román búzát a magyar búzával, megörölték és kivitték a külföldre és ezzel az eljárásukkal tönkretették a magyar liszt évszázados jó hírnevét. Ekkor aztán azt mondták a francia pékek, hogy a magyar liszt és búza nem olyan már mint volt régen, nincs annyi sikértartalma, nem lehet belőle jó rétestésztát gyurni, a vajas kifli sem olyan ropogós. Nagy baj volt az! Hogy ezt a hibát kiküszöböljük és visszazerezzük a magyar liszt jó hírnevét, Darányi földmívelésügyi miniszter megbízta ezeket a tudós professzor urakat, tegyék vizsgálódás tárgyává, hogy igaz-e ez a hír. A professzor urak tudományos vizsgálata oda lyukadt ki, hogy a magyar liszt, illetve magyar búza sikértartalma épp olyan jó, talán tán még jobb is, mint a multban volt és aztán tovább is mentek: nemesítették a magyar búzafajokat, hogy

tömöttebb legyen a kalászuk, nagyobb legyen a mag, súlyosabb, lisztnyerés szempontjából értékesebb, korán megérjen, sikérdúsabb legyen, ami magyarán annyit jelent, hogy a liszt sütőképessége is jobb legyen.

A tudós professzorok a tiszavidéki, bácskai, diószegi búzákat, a magyar fehérszakállas és vörösszakállas búzafajtákat szelekció (magkiválasztás) útján nemesítették, jó tulajdonságaiban erősítették esztendőkön által. A magyar gazdák elismerését érdemelte ki ezért a munkáért Darányi miniszter és az ő munkatársai, a tudós magyar professzorok.

Néhány szó a baromfiudvarokról.

Évenként szedi áldozatait a baromfiak között fellépő különböző betegség; elmondhatjuk, hogy tehetetlenül állunk a baromfiudvarban, sajnálattal látva a legszebb példányok kimulását, jövő reményeink összeomlását.

Akkor, amikor a betegségek már felléptek, nem sokat érnek az ajánlott sokféle gyógyszerek, mert a ragályt kiküszöbölő csálhatatlan szert még ma sem sikerült kitalálni.

A baromfibetegségekkel szemben legerélyesebb eljárásnak tartjuk az udvarok és ólakban a feltétlen rendet és tisztaságot.

Ezzel a két egyszerű dologgal, ha tenyésztőink tartanak, maguknak évenként szép jövedelmi többletet, az országnak milliókat menthetnének meg.

A mai állapotok igazán siralmasak; az ország baromfiállományának legnagyobb része faketreczekben van elhelyezve. Télen ez nem védi a hideg ellen, nyáron tulságosan átmelegszik. Legnagyobb hibája, hogy míg a baromfiaknak nem ad megfelelő menhelyet az időjárás viszontagságai ellen, s nem biztosít éjjelenként kellő nyugalmat, addig az élődsi férgeknek valóságos melegágya, s ezek semmiesetre sem mozdítják elő állataink fejlődését. Aminthogy az ólak építkezési anyagára nem igen gondolnak, úgy a legtöbb helyen annak tisztántartásával sem törődnek. Az ilyen ólak azután elképzelhetetlen mennyiségben termelik a fertőző bacillusokat. Azon helyiség, mely hivatva volna mindenféle ellenség ellen oltalmat nyújtani, annak belsejében van a láthatatlan ellenség, amely rendszeren akkor tör a baromfiakra, illetve akkor győzedelmeskedik szervezetük fölött, mikor leggyengébbek, a vedlés idején.

A fából készült ólakat is lehet fertőtleníteni s ezáltal tisztán tartani, de ha veszszük, hogy mennyibe kerül az ilyen munka s mennyi utánanévezést igényel, azonkívül, ha összevetjük az évről-évre dráguló fa árát az

**LOKOMOBILOK, GŐZCSEPLŐGÉPEK, BENZINMOTOROK,
ARATÓGÉPEK, TALAJMÍVELŐ ESZKÖZÖK,
TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.**

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST

egyéb építkezési anyagok árával, be fogjuk látni, hogy a faépületet ki kell küszöbölni s építkezéseinknél azon anyagot előnyben részesíteni, amelyik olcsó s amellyel legkevésbé ad menhelyet az élősdieknek és a bacillusoknak.

Ha így már gondoskodtunk állataink lakásáról, annak környékét is úgy kell elrendezni, hogy ott kellemes és amellyel hasznos tartózkodási helye legyen kedvenceinknek.

Kellemessé teszszük a baromfinak azt azáltal, ha azt árnyat adó bokrokkal ültetjük be, hol védelmet talál az állat a nap heve ellen; tisztán tartott s állandóan friss vízzel ellátott ivóedényekből olthatja szomját, megtalálja valamelyik sarokban a csont- és tojásképzéshez szükséges meszet, a napnak kitett oldalon a homokot, ahol kedvére fürödhet, egy féltető alatt a szénapolyvából, törekből s más efféle gazdasági hulladékból készített, hogy úgy mondjuk, mesterséges szemétdombot, hol ha kedve tartja, ösztönét követve kapargálhat. Ha a baromfiudvarban a fent elmondottakat megteszszük, saját hasznunkat is előmozdítjuk, mert az ilyen helyen tartott állat egészségesen fejlődik, s a nyújtott takarmányt kellőleg értékesíti is. Mindamelllett, hogy hasznosan kihasználjuk a baromfiudvart, olyan bokrokat ültessünk, amelyeket a bogarak előszeretettel keresnek fel. Az orgona, a fűz, a jázmin amellyel, hogy kellő árnyat adnak, kedvenc tartózkodási helyük a bogaraknak is. Nem szabad megfélemednünk a gyümölcsfákról sem. Ahol kisebb a tenyésztés, ott, miután az udvar is kisebb, ránk nézve értéktelen, de a baromfiak által kedvelt gyümölcsfákat ültessünk. Nagyobb tenyészeteknél azonban rendszeresen kezelt gyümölcsöst kell létesíteni közvetlen a baromfiudvar mellett. Az így létesített gyümölcsös mint kifutó szerepel. Ez esetben kettős célt érünk el: az egyik, hogy a baromfiak a gyümölcsfák ellenségeit, a rovarokat, álcákat folyton pusztítják, ami által megmentik gyümölcsösünket legveszedelmesebb ellenségeiktől, de ezzel egyúttal el van érve a másik cél is, állataink szabad mozgása és ami a baromfiaknál annyira fontos, az animimális táplálék felvétele.

Ha mindazt megadjuk állatainknak, habár mesterségesen is, amit őstermészetük megkíván, s amellyel az ólat megfelelően építjük s tisztán tartjuk, bizalommal nézhetünk a jövő elé, mert a betegségek leghatalmasabb ellenszerét birjuk, állataink életkedvét s fűrgességét látva, szívünk megtelik örömmel, mert gondoskodásunk és fáradozásunknak óhajtott eredményét látjuk. Zs. J.

Régi tejfölből jó vajat készíteni. Kiseb gazdaságban gyakran megessik, hogy csak néhány hét alatt gyűl össze annyi tejföl, amennyi a köpüléshez szükséges, minek következtében a vaj kellemetlen kesernyészű szokott lenni. Ennek teljes elejét lehet venni azáltal, hogy a tejfölből időről-időre egy kevés sót teszünk. Ezáltal a vaj nemcsak kellemes ízűve, de tömörebbé is válik. A tejföl megsózása a köpülést is könnyebbé teszi.

Kocsikenőcs-készítés. A fekete kocsikenőcs készítéséhez egy üstben gyenge tűz fölött felolvastunk 5 font disznózsírt és ehhez 1 font nagyon finomra törött rajzont keverünk. E kenőcs igen jó. Citromsárga kenőcshez vörös átlátszó amerikai gyantát, föleresztett faggyút, nátronlúgot és lenolajat veszünk, mindegyik anyagból 5 fontot s oly sárga kenőcsöt nyerünk, mely legkevésbé sem karcos.

Cukorrépatermesztők szervezkedése. A sopronmegyei cukorrépatermesztők már több év óta szervezetbe vannak tömörülve érdekeik védelme céljából. Ez a szervezet legutóbb értekezletet tartott, melyen az

alakulóban lévő cukorrépatermesztők országos szövetsége részéről Szilassy Zoltán orsz. képviselő vett részt, a sopronmegyei répatermesztő érdekeltség részéről Seligman Kelemen, Soós Géza, Stróbl Géza, Nagy Albert az Eszterházy hercegi uradalom intézője stb. vettek részt. Az értekezlet a szövetséghez való csatlakozást, valamint a vidéki szövetségek szervezésére vonatkozó teendőket beszélte meg.

A szerémségi agrár-mozgalom. A szerémségi agrár-szociálista mozgalom egyre tart. Több mitrovicai és környékbéli földbirtokos elhatározta, hogy érdekeik védelmére szervezetet alakítanak. Más földbirtokosok, közöttük Pfeiffer Lipót visnyievcei földbirtokos Kinából hozat földmunkásokat. Kusmin faluban a parasztek összetűztek a csendőrséggel. Több személyt letartóztattak és beszállították a mitrovicai fogházba.

„AGRARIA“

magyar gépforgalmi részvény-társaság
a szab. osztr.-magy. államvasut-társaság
resiczai mezőgazdasági gépgyáranak
vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!

EGYETEMES ACZÉLEKÉK.

Tiszta aczélanyag
saját hámorainkból.

Eltörhetetlen tégelyaczél-ekéfej.
Pánczélaczél-kormánylemez.
Magasított aczél-ekéfej.
Porvédő kerekek.
Aczél gerendely.

Csak kitémasztott nyeregkerettel bírótaligát szállítunk.

Ekegyártás terén legelső rangú magyar gyártmány felülmúlja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

Kérjünk árjegyzéket, mivel ez az összes talajmivelőgépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt és díjmentesen küldetik.

Rövidített levélcím:

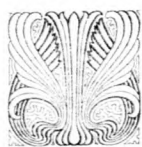
„AGRARIA“ Budapest, V., Váci-ut 2.
Sürgőnyezim: „AGRARIA“ Budapest.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

♥♥ Budapest, VIII., Baross-utca 10. ♥♥

Biztosítást elfogad tűz, jégkár
ellen és életre is! ♥♥

Előnyös feltételek! ♥♥♥ Tessék ajánlatot kérni!

MULATTATÓ

Ebédelők.

Írta: Tömörkény István.

A munka még áll az épületnél, de a dél már közeleg, a nap magasán áll. A munkás kezdi érezni, hogy éhes és várja, hogy mikor huzzák a levesmarsot. Bár neki nem a toronyban húzzák, mert a toronyórának különféle járása van; van köztük, amelyik fürgébb, ügyesebb: az egy fertály órával hamarabb jár, míg az élemedettek öreges lassúsággal topognak utánuk. Ennélfogva, hogy tévedés ne eshessék, a pontos időben kezdenek verni egy karó oldalán egy vasdarabot valami akasztóvassal. Az ásók, a téglahordók, a kőművesek, a fuvarosok erre mind megállnak. Mondják gúnyképpen a kőművesről, hogy ha fölvelt egy kanál vakolatot, hogy majd a falra teríti s közben hallja zörgetni a déli időt, már nem teríti el a vakolatot, hanem visszavágja a ládába. Bár ez nem így igaz, de ha így volna is, miért ne tenné? Pihenőjük ugyancsak ki van számítva s a hatvan perc leteltével újra zörögnek a vason, hogy elég volt a lustálkodásból: dologra.

Mikor a delet zörgeti a vas, asszonyok szoktak előjönni az utcákon, akik hozzák az emberüknek az ebédet. Vagy a fehér kosárban vagy amabban a feketében, a fődelesben, ami már urasabb állapot. De hozzák kosár vagy garaboly nélkül is, tiszta fehér kendőbe van bekötve a szilke, kinek milyen a módja. A kis porcellán-edény azonban lehetösen az elejefajtából való. A szélén piros vonalak vannak, továbbá zöldék, némelyen kékek is. Az oldalára rózsá van festve. A kanál is tiszta a kenyér mellett. Ez bizonyára onnan van így, hogy az étel jobban essék az embernek. Más is azért van így. Az asszony ruházatának tiszta és ünneplő módja is azért van így. Mindenki tudja róla, hogy délelőtt dologban van otthon, valamint délután is abban lesz, ennélfogva miért ne volna rajta éppen délben, mikor az urának az ételt viszi, az újonnan vasalt ruha?

Ez így dukál. A poros, meszes, kopott munkásgúnyájú ember mellé, ahol egy kis ülőhelyet vagy árnyékot találnak, így kiöltözködve telepszik le az asszony. Mellé nem igen, hanem leginkább szemközt vele. Csend van. Az asszony néz az emberre; az ember hallgatag. A családfentartó. Nono, hiszen igaz: mindenki családfentartó, aki nem a felesége pénzéből él. De az ilyen nyilvánosan sehohsem látszik, mint e helyeken, ahová a munkásembernek ételét vivén az asszony, iránta való tiszteletét azzal fejezi ki, hogy ételtartó edénynek a sublótról veszi le a cifra szilkét, ő maga pedig ezen egy órára, míg az ura elébe megy, díszesen öltözködik. S ott várja nyugalommal, míg az étel elfogy. Olykor szól az ember:

— Hát a gyerökök?

Az asszony felel rá valamit, már a szerint, hogy jók voltak-e ez napon avagy rosszak. Az ember kikanalazza az edényből, ami benne van, azután visszanyújtja kanalastul. Azután elnyúl a kövön, hogy huny egyet. Jó és hú asszony ilyenkor ott szokott mellette maradni, míg megint nem zörgetnek a vassal, hogy: dologra! Addig hajtja róla a legyet, ha rászáll s ha egyébként

a fejére árnyékot nem adhat, ő maga helyezkedik el úgy, hogy testével az ember fejére árnyékot vessen. A fuvaros, aki meszet, téglát vagy homokot hord: az is ilyenkor etet s ő meg a lovak árnyékába fekszik kevés pihenőre.

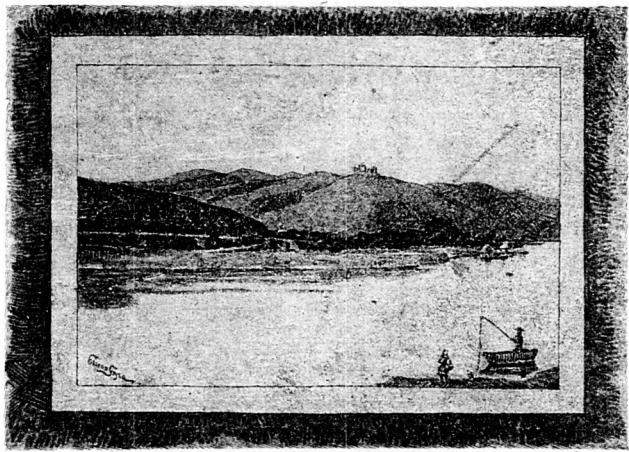
Olvastam valahol, régebben egy amerikai tanulmányútról való jelentést, melyben hasonlították az ottvaló meg az ittvaló munkást egymáshoz. Azt mondta: lám, az amerikai inkább egy fertályórát is elmegy szénáért, hogy déli félórát pihenőjét jó álomban tölthesse el, a magyar pedig csak ott dől el nyugodni, ahol éppen a munkát abban hagyta. Hát igaz, de nem kívánok én senkinek sem boldogabb és nyugodtabb álmot, mint amilyent a mi emberünk alszik, mikor a felesége tartja fölötte az árnyékot.

A fuvaros ember délben leginkább száraz eledellel él, annak nem hordja utána az asszony az ételt. Ez onnan van, mert nem is lehet. Mert nem tudhatja, hol éri az embert a dél ott-e, ahol fölrakodik, vagy amott, ahol a téglát lerakja. A fuvarosnak az eledele ennélfogva vele van, piros kendőben szokott lenni és föl van kötve a lónak a hámszára, a hátallószijnak a karikájára. Kenyér van benne, meg leginkább szalonna, olykor kolbászdarab, olykor pedig nem más, mint kenyér. De nem sok. Nincsen az akkora darab, mint amennyit csak levesből megeszik valamely jó étvágyú úr előljáró étel gyanánt.

Amaz embereknél pedig, akiknek helyébe hordják az ebédet, látható, hogy bizony az leginkább csak egy csészére való. Hát olykor meg van mellette savanyú paprika vagy uborka, mert azt szeretik még a paprikás étel mellé is. No az igaz, hogy kövér ember nincs is köztük. De mégis, ily csekély étellel élni annyi erős dolog mellett: szinte lehetetlen, pedig úgy van, láthatja mindenki, aki feléjük tekintetet vetni nem áthat. És estére sem kíván többet. Vannak ugyan vidékek, ahol estére kelve, két tál ételt eszik az ember, de ez délben nem lakik egyébbel, csak azzal a kis darab kenyérral, amit a felöltő zsebében vitt ki magával a mezőre. Láttam egyszer Csépan, éppen a híres csépai embernél, aki a holtakat jövendőli, hogy amint este a szőlőkapálásból a fiával hazatért, másodmagával megfelelt egy nagy tál suhantott levesnek s egy még nagyobb tál mákos tésztának. A szent ember ezen falánkságát azzal magyarázták, hogy ott csak reggel és este szokott enni a mezei nép, délben mindössze csak egy kis kenyéret fal, amit a zsebében magával vitt.

Másfelől meg volt nekem egy katonám, Novibazárban, bizonyos Simon Antal nevezetű. Az a déli ebédből sohasem evett meg mást, mint a levest, meg az utána következő paszulyt vagy tésztát. A húst eltette vacsorára. Ő azt mondta, hogy az neki untig elég, pedig ottan elég járás-keles volt: némely patrouill, ha ma reggel elment, csak holnap déltájon ért haza s a gyalogjárás nagyon éhessé szokta tenni az embert. Am Simon még sem kívánt többet és azért csak olyan

erős, izmos, vállas volt, mint a többi „vendég“. Szegény Simon, ily takarékosan élén, valami negyvenötven pengőt félre is rakott, mivelhogy abban az időben azon a tájon elég jól megfizették a katonát. Simon Antal is küldhette volna haza a pénzt, mint mások tették, de ő írástudatlan volt, mások írásában pedig nem bízott: ennél fogva nem küldte el a vagyont, hanem a Limparton egy sziklában rejtegette. Kilesték,

Régi magyar vár.

hogyan hova, mely hasadékba dugdossa s onnan aztán ellopta valaki. Szegény Simon azután ugyan sírt, hogy minni: inkább megette volna ebédre a húst és a pénzen pedig vacsorát vett volna magának.

*

Járja a pusztákat, a tanyákat az adóösszeíró hivatalnok. Lassú és nehéz munka. Akinek nagy terület adnak a nyakába, három hétig is kocsin van, míg a dolgával elkészül s ezen idő alatt csak imitt-amott jut vetett ágyhoz. Hanem amúgy meg neki vannak legjobb tapasztalatai a valódi külső életről, mert ő nemcsak a nyárfás, gazdag tanyába megy be, hanem be kell mennie a viskóba is, meg az „ingyenes ember“ földalatti veremlakásába is.

Bemegy egy ilyen elhagyatott kis tanyába, ahol a nincstelenségről rítt minden s még a falevél is az ágrólszakadtságot mutatta. Bemegy a pitvarba, ott talál egy embert, aki főz egy edényben valamit.

— Adjon Isten.

— Adjon Isten.

— No, mit főz kend?

— Ebédöt.

— Mi lesz az ebéd?

— Káposzta.

— Szalonnás?

— No — mondja az ember — imitt-amott...

No jól van. De az edényből lóg ki egy zsineg.

— Hát kend madzagot is főz a káposztában?

— Nem — mondta az ember — hanem a szalonna van a végén. Csak addig van benne a káposztában, míg egy kis ízt ad neki, azután eltevődik.

Aminthogy nemsokára ki is húzta a káposztából a szalonnát s gondosan fölakasztotta.

— Hohó — mondta nevetve a maga szegénységét

— nem olyan világot élünk, hogy a szalonnát benne is hagyjuk...

*

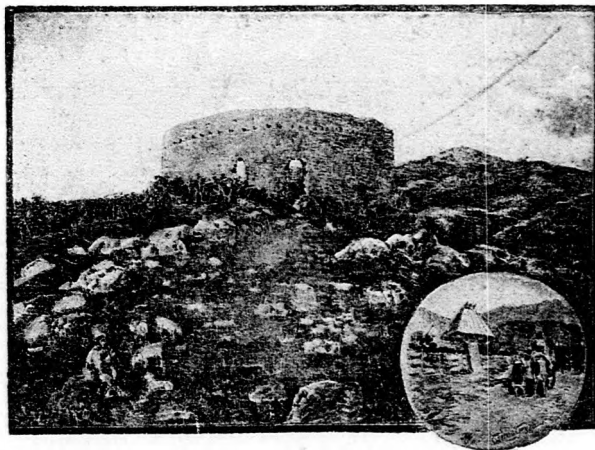
Van Dorosmán egy öreg napszámos ember, már nyolcvannégy esztendő. Uri házakhoz szokott nap-

szamba járni, tenni-venni ezt az udvaron, a kertben, meg tüzelőfát darabolni. Azon helyeken ebédet bizonyosan kaphatna is, de az már úgy szokás, hogy ahol étel is jár, ott kisebb a napszám, az öreg tehát mindig úgy szerződik, hogy ő a maga kosztján van. Egy bádgedényben szokta magával vinni az ebédjét. A bádóg valaha valami mixed piclesnek, vagy sóshalnak vagy valami ilyen gyári ételnek a tartója lehetett, most meg az ő leveses tálja. Van benne egy kevés krumpli, aztán lé, meg egy darab kolbász. Ezt a készséget a tűzhelyhez engedelemmel odaállítván, így főz ő magának kolbászos-levest s délben megeszi. Utána végigdől a tornác kövén és alszik egy sort. Nem kell azonban hinni, hogy a kolbászt is megenné, mert ezt nem teszi. A kolbász ott marad az edényben. Egész héten át azzal a darab kolbászzal főz ő magának levest s magát a kolbászt csak vasárnap eszi meg, ünnepi ebédül.

*

Volt itt az alsótanyán egy agglegény tanító, aki szintén maga főzött magának. Elhalt már vagy huszonöt évvel ezelőtt, de még ma is emlegetik úgy, mint a világ legcigányabb emberét. Ezen a tájon nem mondják a fősvényről, hogy fősvény vagy hogy zsigori, hanem cigánynak nevezik. Fz az ember galambokat nevelt s azokból élt. Megsütött egy galambot s aztán ette addig, amíg tartott benne, a csontokat gondosan félre rakosgatván. Mikor a hús elfogyott, a csontokból főzött magának galamblevest. Zsírra pénzt nem adott, még sem volt soha zsír nélkül.

Tanyai iskoláknál a nagy távolság miatt szokásos, hogy a gyerek délben nem megy haza, hanem az iskolában ebédel, már amit hozott magával. A tanító különféle mesterkedések által kivitte, hogy leginkább csak szalonnát vittek magukkal a lányok, gyerekek. Ha csontos húst vittek, fölpanaszolta, hogy a csontal elkeverik az iskola földjét. A kolbász ellen a hagyma miatt panaszkodott. Csak a szalonnával volt megbékülve. Délben azt ajánlotta a gyerekeknek, hogy ne egyék a szalonnát hidegen, hanem majd ő kisüti nekik. A sült szalonna világeletében mindig csemege volt a gyerek előtt, hát persze, hogy mind odaadta. A tanító bácsi

Régi magyar vár.

aztán kisütötte a darab szalonnát jó szárazasra, vissza adta a gyerekeknek, neki megmaradt hasznul a zsír, amit kisütött a szalonnából.

Még ma is emlegetik róla ezt. De nem megvetőleg, mert különben jó tanító volt s módfelett való takarékoságával hasznos példaadásul szolgált.

Igen hosszú életet élt. Halála után, tanyai tanítónál szinte lehetetlen, mesés vagyon maradt utána: valami

harmincezer forint körül való. Nem lévén senkije sem a kerek világon, a pénzt ráhagyta a szegényekre meg az iskolára.

Igy adta vissza a sült zsír árát.

A vacsora.

Irta: Hegedüs András.

I.

Hat óra elmult, az irodaszemélyzet kászolódott hazafelé. Legelőbb az irodavezető doktor úr kelt föl íróasztalától, felvette jó bélésű prémés télikabátját, a leereszkedés bizonyos nemével nyujtott kezét a kolléga úrnak (aki még csak harmadéves), a többinek meg futólag köszönve, távozott az irodából. Nyomban követte őt a kolléga is, mert szem előtt kell tartani a perrendtartás egyik alaptételét, a pontosságot.

A két fiatal ügyvédbojtár is sebtibe összerakta asztalán a másolandó halomra gyűlt aktacsomagokat, miközben

élénk vita tárgyát képezte közöttük azon, az ügyvédbojtár urakra bizonyára leverő hatást gyakorolt körülmény, hogy a „Hét szűk esztendőhöz“ címzett vendéglő tulajdonosa a harmincötös fehér bor árát tegnap óta negyven krajcárra csapta föl. Csakhamar távozott a két férfiú az irodából, a lépcsőházból még felhallatszott vitázó szavuk, mely alkalmasint a renitens vendéglős elé terjesztendő szóbeli fellebbezés körül forgott.

Pók Elek maga maradt az irodában. Azok a hetven esztendő, meggörbedt derék és csontos, reszkető karok nem bírták már úgy a munkát, bizony kissé lassucskásan ment a dolog. No de kipótolta a lassúságát mindig azzal, hogy korábban jött s később távozott az irodából.

Még egy viszonzulás van, két oldalas, leírni való, még azt lekörmöli, aztán hazamegy ő is.

— Haza? — sóhajtott Pók Elek. Erről eszébe jutott a vacsora is, amit nem tudja, hogy miből fog ma előteremteni. Ma van a hónap utolsó napja, nincs már egy árva krajcárja se; a gyomra üres, enni csak kellene valamit. De miből? A lakásadója már tegnap kijelentette, hogy nem ad kölcsön egy huncut garast se. Mitévő legyen; az üres gyomor elégedetlenségnek az okozója. Pók Elek nem dolgozott tovább. Összehajtogatta a viszonzulást kuszált, toldott-foldott sirival, összerakta az aktakötegeket az asztalon.

Mi ez? Pók Eleknek az arca kiderült. Az egyik aktához egy levél volt csatolva, benne ujdonat új ötös. Lesz már vacsora. Elviszi a pénzt, reggel ugyanis elseje

lesz s az irodavezető doktor úr kiosztja a havi gázsit, akkor észrevétlenül visszacsusztatja. Nem költ el belőle úgy se többet öt krajcárnál, egy zsemlyét és három krajcárért egy kis debreceni szalonnát. Zsebbe gyűrte a pénzt, összerakta az iratokat, felvette kopottas téli gunyáját és eltávozott az irodából. Lent volt már a kapu alatt, megest fölcsozogott a lépcsőn.

Ejh, inkább koplal holnapig. Két emberöltő vonult el a feje fölött, nagyon kevés jutott ki neki az örömből, jóléte — annál több a bajból, sanyarúságból, de a máséhoz nem nyult soha. Most az élet alkonyán szennyezze be öreg kezeit. Nem, nem! visszateszi az ötöst.

A korgó gyomornak azonban volt ereje elnyomni a lelkiismeret szavát. Hisz nem fogják észrevenni se, reggel visszateszi.

Vissza hát! S ismét lecsoszogott Pók Elek a lépcsőn. Az utcáról azonban még kétszer is visszafordult, de a türelmetlen gyomor elnyomta a lelkiismeret szavát...

II.

A principális, a dúsgazdag ember, képviselő és közéletünk kitünősége hazaért a klubból. Benézett családjához, megvacsorázott s azután beült az irodába. A nappalt igénybe veszi a látogató, sürgető kliensek serege, a képviselőház, a tárgyalások, meg a különböző bizottsági ülések.

Este intézi el hát a dolgát. Revideálja az iroda napi munkáját, sorra járja az íróasztalokat s a jegyzőkönyvébe heírja tapasztalatait.

Boszankodik a két fiatal ügyvédbojtár elhamarkodott írása láttán, majd jóleső örömmel nézi Pók Elek öreges, de szabályos tollvonásait. Hiába! egy ilyen pédáns vén csont mégis többet ér egy tucat léha fiatalnál. El is határozza, hogy fölemeli Pók Elek fizetését mindjárt holnap.

Ahogy az akták közt lapozgat, kezébe kerül a levél az öt forintról, melyet valamely kliens bélyegdíjban küldött. A pénz nincs a levélben. Odamegy a telefonhoz s hívja a törzskávéházából az irodavezetőt.

— Halló! Ön az?

— Én! Parancsol?

— Ön adta ki Póknak az X-féle peres iratot?

— Én.

— Mikor?

— Hat óra előtt!

— Benne volt az ötös?

— Igen.

— De most nincs benne!

— Elvitte bizonyosan az a vén szű! Majd fölkeresetem a lakásán.

Az irodavezető úr mindig görbe szemmel nézett Pók Elekre, kapott az alkalmon, kocsiba ült s a kapitánysághoz hajtatott. Az ügyeletes rendőrtiszt behozatta mindjárt Pók Eleket két rendőrrel.

— Ön elvitt egy ötforintost ma az irodából! Nem tudja, hogy ez a büntett törvénybe ütköző cselekmény? Hová tette a pénzt, miért vitte el, ismerje be!

— Pók Elek nem tagadta, szemeibe öreg könnyek gyűltek s lerakta a kapitány asztalára a pénzt öt krajcár hijján.

— A többit majd reggel a fizetéséből pótolom! — szólt zokogva az öreg csont.

III.

A tárgyalási teremből jövök, hol Pók Elek fölött ültek törvényt a bírák. Mert bár a principális úr értesülvén a történetéről, megbocsátott a vén csontnak, őt

A kereszt előtt.

dolgozik az irodájában továbbra is, sőt a fizetését is fölemelték az „eset“ dacára, — de a mi toldott-foldott büntető törvényünk egyaránt fejére olvassa a szentenciát a krajcáros tolvajnak éppúgy, mint aki milliókat sikkasztván, ezrek kezébe adja a koldusbotot.

Pók Elek mégis csak lopott, a büntető igazság okáért hivatalból üldözendő az idegen vagyon eltulajdonítása...

A vén csontot dorgálásra ítélték a bírák Hangosan zokogott a vén csont a bíró feddő szavai alatt, ősz fűrtjeire rátévedt az ablakon beszűrődő napsugár s mintha Themisz és Sors istenasszony fogtak volna békejobbot a teremben, oly igazi megbánó hangon rebegte az öreg:

— Fogadom, hogy nem lopok többet! Azonban hányszor elhallgattatja az életben az üres gyomor a lelkiismeret szózatát?...

Vizsgán.

(Hír a falunkból.)

Vizsgáztat az esperes keményen...
A hittannál most van elemében.
Szíve, lelke e szent tudományé,
Kis újjában az egész Kis Káté.

Tudja jól a kérdéseket rendre,
S kihagyni egy betűt sem engedne.
Fújják is a gyermekek ugyancsak...
— Nő a mája tanító uramnak!

Fogy a kérdés, fogy a gyermek egyre,
Mikor a szó megakad egyszeire.
Kis Tóth Andris — szörnyűség — nem tudja:
„Milyen élet jön a halálunkra?“

Tanító úr a fejét csóválja.
Kis Tóth Andris sirva fakad rája.
S az a vége, hogy végképp nem tudja,
Milyen élet jön a halálunkra!...

Ne sírj Andris, — gondolom magamba,
Nemcsak te vagy ebben megakadva,
Én sem tudom, a tanító úr sem,
Sőt tán maga — Uram bocsá', —
Az e peres úr sem.

Szabolcska Mihály.

KÉPEINKHEZ.

A kereszt előtt. A Golgotha hegyén feszítették keresztre a zsidók az isteni Megváltót. Keresztény asszonyok jajszava, sikongása töltötte be a Golgotha-hegy völgyeit. Borus a táj, villámlik és mennydörög, a sziklaretegek megremegnek, a patakok kiáradnak medreikből, a sziklák repedeznek, midőn a keresztre feszített Istenember utolsó sóhajtott és „földi porhüvelyéből“ az isteni lélek a mennybe szállt. Képünk a Krisztusi keresztfa előtt siránkozó jeruzsálemi asszonyok gyötrődését, fájalmát tükrözi vissza.

Régi magyar várak. A régi magyar dicsőségnek, hajdani nagylétünknek romladékait, a régi magyar várakat mutatjuk be néhány apró képben mai számunkban. Ezek a sziklafészek voltak a régmúlt időkben a magyar államiság bástyái. Ellenség elől ezekbe a várakba menekült a vidék népe s innen verte vissza a magyar vitézség a török és tatár hordák rohamait.

Jézus kinszenvedése. Husvét ünnepkörében járjuk a Kálváriát, leborulunk Krisztus keresztje előtt buzgó imával áldozunk az isteni Megváltó emlékezetének. Krisztus Urunk kinszenvedésének egyik meghatározó jelenetét ábrázolja mai képünk, mely egy híres festőművész hatalmas alkotásának kicsinyített mása. Krisztust tövis-

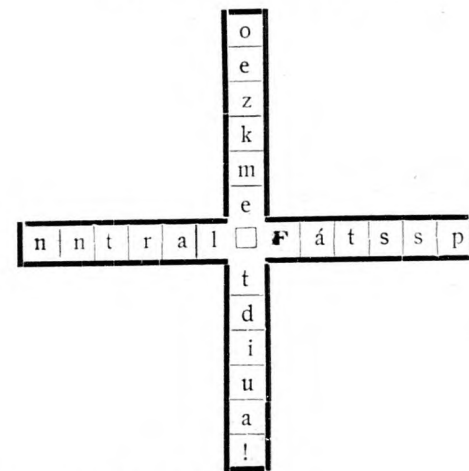
koronával koszoruzta meg. Judea helytartójának esztelen dühe kezébe nádvesszőt adott. A katonák kárörvendő kaján arccal, gunyosolylyal mondják szemébe a szenvedő Istenembernek:

„Üdvözlégy zsidók királya.“

A szenvedő Jézus szótalan túri a becsmérlést s az állati dühtől elvakult pogány katonák köpését szintén. Majdnem kétezer esztendő története igazolja, hogy az igazság Jézus szentséges tanai mellett volt, mert az igazság örökké, mind örökké, mind örökké él és diadalmaskodik.

Szélmalom-talány.

Halmi Domokos-tól.

Kiindulás a *kövé*r betűnél.

Megfejtési határidő 1907. április hó 12.

A megfejtéseket legcélszerűbb levelező-lapon beküldeni.

A „Független Ujság“ 12. számában közölt talány megfejtése

„Március tizenötöáike.“

Helyesen fejtették meg: Kormányos Ignác, Tillich Károly, Horváth Gyula, Szabó László, Solymosi Géza, Tejes Ferencz, Vojnich Dávid, Németh Imréné, ifj. Kovács József, Patacsék József, Madár Imre, Képes Ignác, Barth Emme.

A sorshuzásnál Szabó László nevét huzztuk ki elsőnek, kinek egy értékes könyvet küldöttünk.

A „FÜGGETLEN UJSÁG“ szerkesztésére felfüggyel:

RUBINEK GYULA,

az- Országos Magyar Gazdasági Egyesül t igazgatója.

Élelmi cikkek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete jelentése 1907 március 25.

Budapesti Központi Vásárcsarnok árai.

Husneműek: marhahus 1.70—1.44 K., vidéki borjúhús 130—140 Kt., sertéshus 1.30—1.54 K., szalonna füstölt 138—144 K., szalonna, olvasztani való 1.46—1.52 K., hárj 156—160 K., sertésszír 1.58—1.60 K. — **Füstölthús:** (vidéki) kg.-ja 1.40—2.— K., hazai sonka 1.60—2.20 K.

Baromfifélék: —.—.— K., rántani való csirke 2.20—2.80 K., sütni való csirke 2.80—3.80 K., kacsa, hizott —.—.— K., lud, hizott —.—.— K., pulyka, hizott —.—.— K. páronkint. Vágott hizott liba 1.50—1.70 K., vágott hizott kappan, kacsa és pulyka 1.60—1.80 K. kg.-ként.

Budapesti piaci árai.

Gabona. (Árak métermázsánként értendők). Buza 15.15—16.— K. Rozs 13.— K-tól 13.20 K-ig. Árpa 13.70 K-tól 14.— K-ig, jobb minőségű K-tól — K-ig. Zab 15.80—16.25 K. Tengeri 10.50—10.55 K.

Teavaj: (centrifugált) 2.50—2.90 K., főzővaj 1.70—2.10 K. kg.-ként. Tehénturó kg.-ja 24—36 fillér.

Tojás: bácskai 76—76 K., erdélyi apróbb áru 76.—76 K. ládánként (1440 drb). Apadt —.— K., meszes —.— K.

Legjobb tejfőző a BALTIK

BALTIK-SEPARATOR

nemcsak azért arat nagy sikereket és részeseül mindenütt elismerésben, mert a legtökéletesebb és legmodernebb tejfőző, hanem azért, mert a szerkezet egyszerűsége a BALTIK kezelését még egy gyermeknek is lehetővé teszi. Miután az egész szerkezet el van zárva, sz rencsétlenségnek eleje vétetett és a gépresek sem romlásnak, sem piszkolódásnak nincsenek kitéve.

A BALTIK RADIATOR

készíti a legjobb és legtisztább vajat.

Szenzációs találmány.

(Lásd a "Mertetés" a "Köztelek" 70-es számá an.)

Kérje árjegyzékünket, valamint a modern kézi-szeparátorokról irt bírálatunkat.

Baltik Separator Részv.-Társ.

magyarországi vezérképvisellete

BUDAPEST,

VII. ker., Erzsébet-körut 8. szám.

TELEFON 52-58.

Szállítunk teljes tejjgazdaságl berendezéseket

Ifj. Kovács József Orosháza

Magyar házi-ipar. Magyar termények.

Söprük, szatyorok, gyékények, bőrbocskorok, posztócipők, mák, bab, kása, szalonna, paprika legolcsóbban szállítja:

ifj. Kovács József Orosháza

A „FÜGGETLEN UJSÁG“-ban megjelent képek lemezeit (kliséket) olcsón kölcsön adja, esetleg eladja a „FÜGGETLEN UJSÁG“ kiadóhivatala, (Budapest, IX. kerület, Üllői-ut 25. sz.)

Őszi trágyázáshoz a

THOMAS-SALAKLISZT

csillag-védjeggyel helyesen alkalmazva, minden növénynek legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágyája. — Kivánatra szakmunkakkal és árajánlattal készségesen szolgál:

Kalmár Vilmos, Budapest, VI., Andrásy-ut 49. (Octogon-tér.)

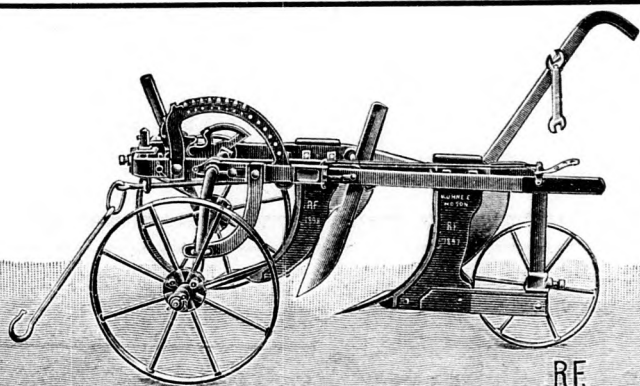
a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H. Berlin, magyarországi vezérképviselője.

Óvakodjunk a hamisításoktól és figyeljünk a védjegyre.

Minden zsák ólom-zárral és tartalomjelzéssel van ellátva.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban Budapest, Üllői-ut 25.

KUHNE E. MOSON

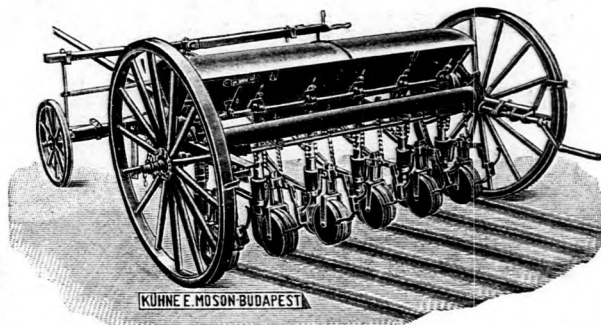
RF.

KUHNE E. hazánk legrégibb mezőgazd. gépgyárában MOSONBAN

elismert gondos kivitelben készülnek:

Egy- és többvasu aczélekék
Rét- és szántó föld-boronák
Mélyítő és porhanyító eszközök
a tavaszi szántás helyettesítésére.

„MOSONI DRILL“ sorvetőgépek

KUHNE E. MOSON BUDAPEST

Uj! „Econom“ műtrágyaszórók
Burgonvamivelő eszközök
Laass-féle répakapáló-gépek
OSBORNE aratógépek

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körut 57a. :: Fiókraktár: Temesvár, Gazdaudvar.

1905. évi forgalom : 25,000 zsák

Felhívjuk a t. c. gazdaközönség figyelmét
a budapesti

gyapju-aukcziókra

melyek minden év folyamán
két sorozatban tartatnak meg.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat
Budapest Dunaparti teherpályaudvar“ czimzett gyapju-
küldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes
díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban ré-
szesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű fel-
világosítással szolgál:

Gyapjuárverési vállalat

HELLER M. S TÁRSA

Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 13. szám.

**Alfa-Separator
Részv.-Társaság**

BUDAPESTEN

VI., ker., LOMB-UTCZA II. szám.

Tejgazdasági gépgyár

Tejgazdasági eszközök és gépek gyártása.

Tejszövetkezetek és telepek berendezése.

Arjegyzékek, tervek és költségvetések díjmentesen.

Ujdonság! Az 1907. évi mintájú Alfa-Separatorok a jelenkor legtökéletesebb fölözögépei. Nagy és kiváló munkabírás mellett bámulatos könnyen járnak.

Több mint 500,000 Alfa Laval Separator az egész világon.

Gazdak Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alakult 1900.	Biztosítéki alap:	Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával	-----	1.970.340.— kor.
Tartalékok	-----	764.760.16 kor.
	Összesen	2.735.104.16 kor.

1901. évi fölösleg	-----	90.349.— kor.
1902. évi fölösleg	-----	59.782.26 kor.
1903. évi fölösleg	-----	109.331.73 kor.
1904. évi fölösleg	-----	72.438.23 kor.
1905. évi fölösleg	-----	61.730.60 kor.
1906. évi fölösleg	-----	39.243.65 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére, különféle módokat szerinti.

Az illetékesekben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi fizetéseknél úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi fizetéseknél közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-3%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adják fel biztosításukat 5% engedményben részesültek. Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

KURCZ LIPÓT ÉS TÁRSA

photocinkografiai műintézete

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 13.

KÉSZIT: mindennemű nyomtatványhoz szükséges

CLICHÉKET

Chemigrafia, chromotypia, photo-(auto)-typia, fametszet stb. utján. Térképek, tervezetek, alaprajzok photoithografailag legszebben, legolcsóbban sokszorosíthatnak.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

SZUPERFOSZFÁTOT,

mindennemű egyéb

Strassfurti kainitot,

Műtrágyafélét, azonkívül

Strassfurti kálitrágyasót 40% káli

Rézgáliczot (98-99%) elismert kitűnő minőségben legolcsóbban

tartalommal, továbbá

szállít a

„Hungária” műtrágya, kénsav- és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.